

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים -

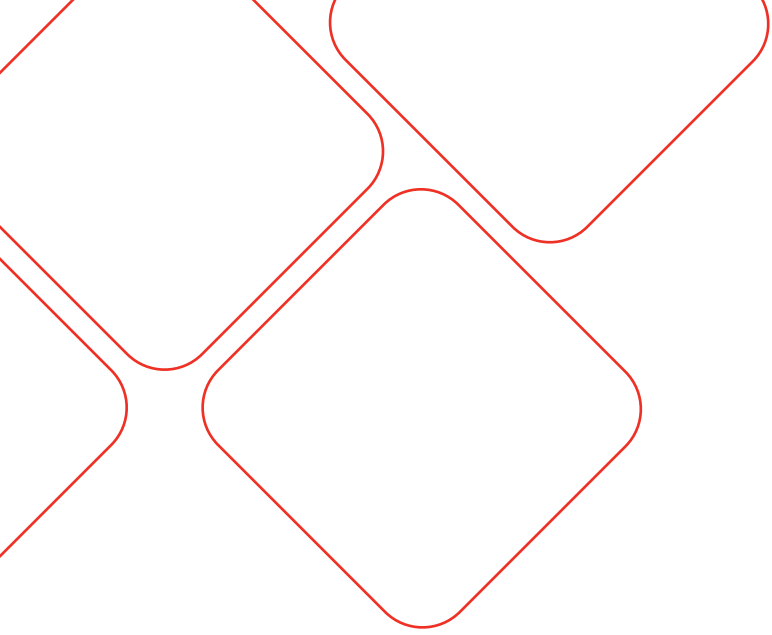
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 30 בספטמבר 2024

דוח מונגש

תוכן העניינים

49	ה. סיכוני אשראי של צד נגדי	8	א. מבוא
53	ו. סיכון שוק	8	1. מידע צופה פני עתיד
53	ו.1. סיכון שוק בתיק למסחר	8	2. הצהרה על הגילוי
55	ו.2. סיכון ריבית בתיק הבנקאי		
60	ו.3. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה	9	ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
60	ז. סיכון נזילות	9	ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים
69	ח. סיכון תפעולי	10	ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם
69	ט. סיכון ציות	11	ב.3. סיכונים מובילים ומתפתחים
70	י. סיכון משפטי	13	ב.4. השלכות מלחמת חרבות ברזל
70	יא. סיכון מוניטין	18	ב.5. סקירת נכסי סיכון משוקללים
70	יב. סיכון רגולציה	18	ג. הון ומינוף
70	יג. סיכון כלכלי	18	ג.1. הרכב ההון
70	יד. סיכון אסטרטגי	20	ג.2. הלימות ההון
71	טו. סיכון סביבתי	23	ג.3. יחס מינוף
71	טז. סיכון מודל	25	ד. סיכון אשראי
		26	ד.1. איכות האשראי של חשיפות האשראי
		29	ד.2. חשיפות לסיכוני אשראי
		34	ד.3. מידע נוסף על חשיפות לסיכוני אשראי
		45	ד.4. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

רשימת הטבלאות

יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקלים

- 9 טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים
- 16 טבלה ב-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
- 18 טבלה ב-3: סקירת נכסי סיכון משוקלים

הון ומינוף

- 18 טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי
- 23 טבלה ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
- 24 טבלה ג-3: גילוי על יחס מינוף

סיכון אשראי

- 26 טבלה ד-1: מדדי סיכון אשראי
- 28 טבלה ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי
- 29 טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל
- 33 טבלה ד-4: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
- 34 טבלה ד-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינו והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
- 35 טבלה ד-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינו והנדל"ן
- 36 טבלה ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
- 39 טבלה ד-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
- 40 טבלה ד-9: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)
- 40 טבלה ד-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
- 41 טבלה ד-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
- 41 טבלה ד-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
- 42 טבלה ד-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים
- 42 טבלה ד-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
- 43 טבלה ד-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
- 44 טבלה ד-16: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
- 45 טבלה ד-17: טבלת הפחתת סיכון אשראי
- 46 טבלה ד-18: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

סיכונים אשראי של צד נגדי

- 49 טבלה ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית
- 49 טבלה ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי
- 50 טבלה ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון
- 51 טבלה ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

סיכון שוק

- 53 טבלה ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)
- 54 טבלה ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן
- 54 טבלה ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית
- 55 טבלה ו-4: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
- 56 טבלה ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
- 56 טבלה ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)
- 57 טבלה ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
- 57 טבלה ו-8: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)
- 58 טבלה ו-9: חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

סיכון נזילות

- 61 טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
- 65 טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
- 68 טבלה ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

דוח על הסיכונים

אנו מתכבדים להגיש לכם את הדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2024. המידע המפורט בדוח זה כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים הינו במסגרת הדיווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ וכולל מידע בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 ועם תמצית הדוחות הכספיים.

בכבוד רב,

מירב בן שושן כהן

משנה למנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית

ידין ענתבי

המנהל הכללי

ראובן קרופיק

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 17 בנובמבר 2024

א. מבוא

ביום שבת ה-7 לאוקטובר 2023 פרצה מלחמת חרבות ברזל. קיימת אי ודאות רבה לגבי התפתחות הלחימה, היקפה ומשכה, ובהתאם לגבי מידת השפעתה על תחומי המשק השונים, לקוחות הבנק והבנק עצמו. לפרטים אודות השלכות פוטנציאל השפעות המלחמה ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל ופרקי הסיכון להלן](#).

א.1. מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, המצב הביטחוני בישראל, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

א.2. הצהרה על הגילוי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2024.

ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים

טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

על בסיס מאוחד, ליום					
30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
הון זמין					
50,460	52,641	54,142	55,596	57,220	הון עצמי רובד 1
50,189	52,388	53,998	55,470	57,111	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
50,460	52,641	54,142	55,596	57,220	הון רובד 1
50,189	52,388	53,998	55,470	57,111	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
64,320	65,979	67,589	69,276	71,153	הון כולל
64,036	65,731	67,447	69,152	71,046	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
נכסי סיכון משוקללים					
437,474	437,852	446,945	464,862	480,691	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
437,826	438,181	447,133	465,027	480,833	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA), לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
יחסי הלימות הון					
11.53%	12.02%	12.11%	11.96%	11.90%	יחס הון עצמי רובד 1
11.46%	11.96%	12.08%	11.93%	11.88%	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
11.53%	12.02%	12.11%	11.96%	11.90%	יחס הון רובד 1
11.46%	11.96%	12.08%	11.93%	11.88%	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
14.70%	15.07%	15.12%	14.90%	14.80%	יחס הון כולל
14.63%	15.00%	15.09%	14.87%	14.78%	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
10.23%	10.23%	10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
1.30%	1.79%	1.88%	1.73%	1.67%	יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
יחסי המינוף					
745,857	760,396	749,579	766,746	797,929	סך החשיפות
745,998	760,528	749,654	766,812	797,986	סך החשיפות, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
6.77%	6.92%	7.22%	7.25%	7.17%	יחס המינוף
6.73%	6.89%	7.20%	7.23%	7.16%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾

(1) לפני השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות ולפני השפעת התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים.
(2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה.

טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים (המשך)

ממוצע לשלושת החודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	
יחס כיסוי נזילות					
167,006	175,662	171,739	169,023	174,761	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
134,254	136,607	125,440	126,299	132,713	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
124%	129%	137%	134%	132%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
על בסיס מאוחד, ליום					
30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	
יחס מימון יציב נטו					
412,654	418,413	426,230	431,130	436,376	סך-הכל מימון יציב זמין
330,887	327,568	330,482	338,802	348,442	סך-הכל מימון יציב נדרש
125%	128%	129%	127%	125%	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

2.2. הערכת הסיכונים וניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל, על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

2.2.א. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוויית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית עד ליום 29 באוקטובר 2024 הגברת ד. רביב והחל מיום זה הגברת פ. גרפינקל. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים. עד ליום 25 בספטמבר 2024 היה מר י. ענתבי האחראי על ניהול סיכונים אלה והחל מתאריך זה האחראי הינו מר ע. דאובר. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגברת א. בן זאב, מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. בתאריך 15 באוגוסט 2024 החליף מר י. ענתבי את מר ד. קוטלר כמנכ"ל הבנק, לפרטים נוספים ראו פרק ענינים אחרים בדוח ממשל תאגידי. לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

3.3. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

• **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. קיימת אי ודאות ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, בעיקר על רקע התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה ונגזרותיה ובכלל זה הגירעון התקציבי הגדל. זאת, כאשר לסיכונים למשק ששררו טרם מלחמת חרבות ברזל השפעה שלא ניתן להעריך בשלב זה. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

מלחמת חרבות ברזל והמשק בישראל: המלחמה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023 גרמה, בין היתר, לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק

הישראלי ברבעון הרביעי לשנת 2023 כמפורט בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה חלקית של הפעילות הכלכלית לשגרה. עם זאת, הפעילות הכלכלית טרם שבה לרמתה שמלפני המלחמה, ותחזיות הצמיחה נמוכות. קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחום הבנייה שמושפע ממחסור בכוח אדם, ותיירות החוץ שכמעט לא קיימת. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-92.8 מיליארד ש"ח, כאשר שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג עלה ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר ל-8.5% (בחודש אוקטובר ירד שיעור זה ל-7.9%). למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב, פוטנציאל להשפעה שלילית על שוק העבודה, תקציב המדינה, הגרעון הגדל ועלויות המימון שלו, עקומי הריבית ושערי החליפין, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

המלחמה וההתפתחויות הפיסקאליות, הכלכליות והאחרות בעקבותיה העלו את סיכון המדינה, דבר שהתבטא בעליית פרמיית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים ובמספר הורדות דירוג האשראי של המדינה לאורך השנה על-ידי חברות הדירוג. הדירוג על-פי מודי'ס, פי'י ו-S&P עומד על A-1 A, Baa1 בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי. הימשכות המלחמה וההרעה הפיסקאלית מעלים את הסיכון להפחתות דירוג אשראי נוספות של מדינת ישראל. החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדרג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון, ובהתאם, להורדות דירוג על-ידי חברות אחרות, שהתרחשו ו/או עלולות להתרחש, אין השפעה ישירה על יחס ההון של הבנק. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה. ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעוללות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק והבנק עצמו ועל הסיכונים השונים. הבנק פועל לתמיכה בלקוחותיו ובתושבי אזורי הלחימה. לפירוט ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) להלן [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

הכלכלה הגלובלית: האינפלציה בעולם המשיכה להתמתן ברבעון השלישי של שנת 2024. מדיניות הבנקים המרכזיים עודנה מרסנת, אך ככלל התחזיות הן להמשך ירידות ריבית בעולם. החששות ממיתון דעכו לאחרונה, כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השלישי בשיעור גבוה, ואף באירופה נרשמה צמיחה חיובית, אך מתונה יותר. המלחמה בישראל והאירועים במזה"ת ככלל, שמגיעים בהמשך למלחמה באוקראינה ולמתחויות באזורים נוספים בעולם, מגבירים את המתח הבין גושי ויוצרים סיכונים להמשך הצמיחה.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטיזציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, וגדל היקף ניסיונות ההונאה כנגד הבנק ולקוחותיו, עד כה ללא פגיעה בפעילותו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.
- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות (לרבות על יתרות זכות ופיקדונות) במערכת הבנקאית, בפרט ביחס למשקי הבית. במסגרת תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לאור המלחמה, אושרה הטלת תשלום מיוחד על הבנקים החל מאפריל 2024 ועד תום שנת 2025 בהיקף של 6% מהרווח שפיקו מפעילותם בישראל (בשנת 2024 - 4.5% בהתאם לתחולה בחלק מהשנה). בין ההצעות והצעדים המוצעים הנוספים נכללים הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בנושא, וכן הודעתה לבנקים כי אין בכוונתה להאריך את הפטור מהסדר כובל הנוגע למבנה הבעלות במס"ב המשותף לחמשת הבנקים הגדולים, אשר עתיד לפוג ביום 18 ביוני 2025; התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות; תיקוני חקיקה שיזמה רשות ניירות-ערך לגבי יצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, החרגת קרנות כספיות אלו וגם קרנות כספיות הקיימות כיום מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי ההפצה שלהן (תיקוני חקיקה אלו עברו בקריאה שנייה ושלישית בכנסת); מתווה מדורג של רישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים; פרסום תזכיר חוק על-ידי בנק ישראל בשיתוף עם משרד המשפטים שעניינו תיקון לסעיף 24 בחוק שירותי תשלום במטרה להרחיב את הסדר האחריות של הבנק לגבי הונאות. ההסדר המבוקש מכיל על הבנק אחריות גם במידה והלקוח מסר את הרכיב החיוני כחלק מההונאה; והקמת ועדה לבחינת המשך הטלת התשלום המיוחד על הבנקים גם בשנת 2026. להרחבה ראו פרק יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגדי. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.
- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית ובכללם הצעה למתווה מדורג לרישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים, אשר עלולים להגביר את התחרות מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי אשראי בתחומי פעילות בנקאיים, נידח חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לצד זאת, תחרות מצד חברות פינטק ובכללן חברות שירותי תשלום ובנקים דיגיטליים, חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים ומעדכן אותה מעת לעת.
- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה. היקף הסנקציות הבינלאומיות הורחב, בין היתר בשל מלחמת רוסיה ואוקראינה ולאחריה מלחמת חרבות ברזל. סנקציות בינלאומיות הוטלו גם על ישראלים יחידים ועמותות. מערך הציות התאים את פעילותו בשורה של צעדים לרבות ניטור ומעקב לשם צמצום סיכוני הציות הנובעים מאי כיבודן של הסנקציות הבינלאומיות. הבנק מעניק שירותים קורספונדנטים לבנקים פלשתינאים תחת כתיב שיפוי וחסיונות המתקבלים מהמדינה. כתיב השיפוי והחסיונות מוארכים מפעם לפעם. כתיב השיפוי והחסיונות הוארכו עד ל-30 בנובמבר 2024. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנילווים לתרחיש זה.

• **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים נוספים בדבר השלכות מלחמת חרבות ברזל ראה הפרק להלן.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

ב.4. השלכות מלחמת חרבות ברזל

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון חמאס במתקפת טרור רצחנית על מדינת ישראל. נכון למועד פרסום הדוח מתנהלת לחימה בזירות רבות, חטופים רבים עדיין מוחזקים בידי חמאס, חלק מתושבי הצפון והדרום הקרובים לאזורי העימות עדיין מפונים מבתיהם, צפון המדינה מצוי תדיר תחת אש ונמשך גיוס מילואים. בעולם גוברים הקולות הקוראים להפסקת המלחמה ו/או לצמצום קשרים כלכליים עם ישראל. המלחמה הביאה לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי של שנת 2023. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה חלקית של הפעילות הכלכלית לשגרה. עם זאת, הפעילות הכלכלית טרם שבה לרמתה שמלפני המלחמה, ותחזיות הצמיחה נמוכות. קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחומי תיירות החוץ שכמעט לא קיימת עתה, והבנייה שמושפע ממחסור בכוח אדם. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-92.8 מיליארד ש"ח, כאשר שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג עלה ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר ל-8.5% (בחודש אוקטובר ירד שיעור זה ל-7.9%). קיימת אי ודאות משמעותית ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, הן לאור התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה והן לאור גורמים פוליטיים, מקומיים ועולמיים, וגורמים כלכליים, ובכללם הגירעון התקציבי הגדל.

למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב לחזיתות נוספות, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בין הסיכונים האפשריים ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בהשקעות במשק ובכללן השקעות זרות והשקעות בהיי-טק, צמצום או ניתוק של קשרים כלכליים, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, העלאות מסים, הורדות נוספות של דירוג האשראי של המדינה ושל הבנק, עליית פרמיית הסיכון של המדינה ו/או עלויות החוב הממשלתי, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פירות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישפיעו על הרווחיות ו/או יחס ההון ועוד. הכלכלה הישראלית צברה איתנות פיננסית לאורך השנים שהתבטאה בשורה של פרמטרים כמו חוב ציבורי נמוך, עודפים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ויתרות מטבע-חוץ גבוהות, אשר תומכים כעת בכלכלת המדינה. הבנק נכנס לתקופת המלחמה ברמת רווחיות וביחסי הון, נזילות ומינוף איתנים המאפשרים לו עמידה בזעזועים וממשיך לשמור יחסים אלו ברמות ראיות לאור המצב.

אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, ולא כל שכן את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק ועל הבנק עצמו. זאת כאשר גם לתמיכה הממשלתית אשר משכה והיקפה העתידי לא ידועים, ולגרעון התקציבי הגדל, השפעות כלכליות אפשריות.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק להתמודד עם השלכותיה, הבנק הודיע על סדרת הטבות משמעותיות ללקוחותיו, תוך הבחנה בין לקוחות המעגל הראשון אשר מושפעים באופן ישיר מהמלחמה לבין שאר האוכלוסייה. ההטבות כוללות הטבות בהתאם למתווה שפרסם הפיקוח על הבנקים ובכללן דחיות תשלומים (בחלקן ללא עלות), פטור מריבית על עו"ש חובה ופטור מעמלות עו"ש לאוכלוסיות שהוגדרו ובהתאם לתנאים שונים לתקופה של שלושה חודשים, שהוארכה מאז ארבע פעמים בשלושה חודשים נוספים בכל פעם (ולאחרונה הוארכה עד חודש דצמבר 2024), כמו-כן העניק הבנק בחלק מהתקופה הטבות נוספות מעבר למתווה. לפרטים נוספים בדבר ההטבות שהבנק העניק ללקוחותיו ראה [דוח ממשל תאגיד](#), [פרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#). אומדן השפעת סך ההטבות האמורות בשלב זה יושפע מהיקף ניצולן על-ידי הלקוחות, לפירוט הניצול עד כה ופוטנציאל ניצול עתידי ראה [טבלה להלן](#). ההטבות נזקפות לרווח והפסד, במקביל למימושן על-ידי הלקוחות כמפורט בטבלה להלן. הבנק ממשיך לבחון את מדיניות ההטבות וייתכן ויארץ אותה בהתחשב בהמשך המלחמה ו/או התרחבותה ו/או במתווים הרגולטוריים.

במטרה לסייע בשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי עוטף עזה, הבנק החליט להעניק סיוע בסך של עד 100 מיליון ש"ח באמצעות הקמת קרן "פועלים לתקומה". בראש הקרן עומדת ועדה ציבורית, הקובעת את מדיניות הקרן, מקבלת החלטות העוסקות במימון פרויקטים ועוקבת אחר פעילותה באופן שוטף. בראש הוועדה הציבורית עומד אלוף במיל' עמרם מצנע וחברים בה אישי ציבור נוספים ונציגים מהנהלת הבנק. הקרן פועלת לשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי הנגב המערבי, על מנת להחזיר לקדמותו את החוסן וחיי הקהילה הייחודיים של האזור בהיבטי חינוך בלתי פורמלי, חוסן רגשי וקהילתי וחוסן כלכלי. חלוקת הסיוע מיועדת להתבצע תוך שלוש שנים מיום הקמת הקרן ועלותה תיזקף לרווח והפסד על פני תקופה זו, בקצב מימושה. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הודיעה הקרן על סיוע של כ-47 מיליון ש"ח לטובת תמיכה בפצועי "חרבות ברזל" ומיזמים בתחום החינוך והחוסן הקהילתי (תכנית מנהיגות וזמנות עם מכללת ספיר, הוראה מתקנת בבתי ספר בעוטף, הקמת מרכזי מצוינות לגיל הרך, פנימייה חקלאית ומכינות קד"צ בקהילות בנגב המערבי). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024 הקצה הבנק קרן ייעודית נוספת של כ-10 מיליון ש"ח לטובת סיוע לתושבי הצפון, כאשר במסגרת זו תומך הבנק בפרויקט חינוך לילדי כיתות ב'-ג' בבתי ספר של מפוני קריית שמונה. כמו-כן, הבנק פועל לתמוך בצרכיה של החברה והקהילה בישראל בעת המלחמה באמצעות תרומות כספיות, ליווי עסקים ומשקי בית בחסות המרכז לצמיחה פיננסית ובאמצעות מערך ההתנדבות של עובדי הבנק, כאשר כבר החל מיום ה-8 באוקטובר 2023 הקים הבנק מערך חירום והעמיד סיוע חירום בהיקף של כ-10 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2023 לצרכים מיידים בתחומים שונים, פועל באמצעות bit לגיוס תרומות למטרות דומות ותורם באופן שוטף לטובת האזורים הנפגעים. בנוסף, בהתאם למתווה שסוכם במסגרת הליך גיבוש תיקוני החקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לנוכח מלחמת חרבות ברזל, תרמה קבוצת הבנק סך של כ-29 מיליון ש"ח לקרן בניהול הסוכנות היהודית לסיוע לאוכלוסיית משרתי מילואים בעלי עסקים קטנים ונשותיהם. הוצאה זו נכללה בתוצאות הרבעון הראשון של שנת 2024. כל זאת בנוסף לסיוע לקהילה שהבנק מעניק בשגרה בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח בשנה דרך "פועלים בקהילה" שפועלת לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ויצירת שוויון הזדמנויות בישראל כבר למעלה מ-40 שנה.

בהיבטי סיכון האשראי, הבנק בוחן באופן שוטף את חשיפתו למלחמה, התפתחות פיגורים בהחזרי אשראי של לקוחות פרטיים ועסקיים, וחשיפתו לענפי משק ולסקטורים הצפויים להיפגע באופן משמעותי. ענפים אלו קשורים בעיקר לתחום התיירות, בינוי ונדל"ן, היי-טק, מימון וחקלאות אשר מרביתם הושפעו מתנאי השוק עוד טרם פרוץ המלחמה. נציין כי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה בכמות העסקות ובמחירים בנדל"ן למגורים. מאידך מחסור בכוח אדם לתחום הבינוי, התיירות עלויות הבניה והמימון, מבצעי קבלנים לעידוד הביקוש ועודפי היצע בתחום המסחר והמשרדים באזורים מסוימים עשויים להביא לעלייה ברמת הסיכון של ענפי הבינוי והנדל"ן, לפירוט ראה [פרק בינוי ונדל"ן בפרק האשראי](#) להלן. כאמור, אין ביכולתו של הבנק להעריך את המשכות המלחמה והתפתחויותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום. הפסדי האשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו בהוצאה נטו בסך של 343 מיליון ש"ח שנובעת בעיקר מגידול בהוצאה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התמשכות והתרחבות המלחמה. זאת בהמשך להוצאה להפסדי אשראי של כ-1.1 מיליארד ש"ח במחצית השנייה של שנת 2023, ברובה המכריע כתוצאה מהגדלת יתרת ההפרשה הקבוצתית, אשר נבעה בעיקר מהשפעת תחזיות מאקרו ובפרט השפעות חזויות של מלחמת חרבות ברזל. הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק, לפירוט ראה [טבלה להלן](#). בקשות לדחיית תשלומים של לקוחות החטיבה העסקית נבחנות בקפידה, בהתאם למדיניות הנהיגה בבנק, במטרה להעריך האם הדחיות אינן מעידות על קשיים משמעותיים או מתמשכים של הלווים, ושאינן מעידות על כך שסיכון האשראי של הלווה עלה. בקשה לדחיית תשלומים נבחנת, בין היתר, על בסיס האינדיקטורים הבאים, על-פי הרלוונטיות לענף ולתחום הפעילות של הלווה:

- מצבו העסקי והפיננסי של הלווה טרם המלחמה;
  - השפעת המלחמה ומצבו של הלווה במועד הבחינה;
  - קיומו של מקור החזר ראשוני ויכולת שירות לחוב;
  - שיעור המינוף ביחס לביטחונות;
  - התנהלות הלווה בחשבונותיו - האם קיימים פיגורים או חריגות ומה היקף ומשך הפיגור, האם האשראי טרם הבקשה לדחיית תשלומים, ככלל, נפרע כסדרו;
  - האם צפויה תמיכה מן המדינה ובאיזה היקף;
  - נתונים תפעוליים רלוונטיים (למשל, שיעורי תפוסה כאשר מדובר בבתי מלון, שיעורי מכירת דירות כאשר מדובר במימון פרויקטי נדל"ן, וכדומה).
- ככל שעולה שהבקשה לדחיית חלויות משקפת הרעה במצבו העסקי שמביאה לעלייה בסיכון האשראי של הלווה, נבחן הצורך בסיווג החוב. נציין כי יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים ללווים בקשיים או דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה שבו הדחייה טרם הסתיימה, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, עומדת על כ-2.7 מיליארד ש"ח, ירידה ביחס ל-24.4 מיליארד ש"ח נכון ליום 31.12.23.

לפרטים נוספים ולהתייחסות לתרחישים שונים להתפתחות ההפרשה להפסדי אשראי ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

בהיבטי סיכוני שוק, עם תחילת המלחמה אירעו זעזועים בשווקים, אשר ככלל דעכו מאז. ריבית בנק ישראל הופחתה ב-0.25% וחלה עלייה במחיר ביטוח החוב (CDS) של מדינת ישראל. לזעזועים בשווקים, ככל שיקרו, ובכללם פיחות, ירדות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית בנק ישראל פוטנציאל להשפעה שלילית על יחסי ההון, על רווחיות הבנק ועל השווי ההוגן, כמפורט בפרק סיכוני שוק להלן.

חברות דירוג האשראי הגיבו להתפתחויות - חברות מודייס, פיץ' ו-S&P הורידו את דירוג האשראי של המדינה במהלך השנה, חלקן במספר נוטצ'ים, לדרוגים של A, Baa1 ו-A- בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי בכל החברות. להורדות דירוג נוספות, ככל שתהיינה, עשויות להיות השפעות שליליות עקיפות, ובכללן: פיחות נוסף, פגיעה אפשרית בנזילות במטבע-חוץ, עלייה בעקומי התשואות של אגרות-חוב ממשלת ישראל ובעקבות כך גידול בעלויות הגיוס של הבנק ופגיעה נוספת ביחס ההון והשלכות פיננסיות שליליות על המשק, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה. ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעולות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית.

בהיבט תפעול הבנק, נכון למועד זה ההשפעה על הפעילות התפעולית של הבנק מינורית. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. מערך הציות התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בסיכוני הציות, המוגברים עקב מצב המלחמה. בנוסף לפעילות הצוותים הפיננסיים הרגילים הפועלים בבנק, מכנס הבנק בהתאם לצורך צוות הנהלה ייעודי למעקב אחר המצב הפיננסי ולטיפול במשבר הפיננסי, ככל שיתפתח. הצוות, כשמתכנס, וכן הנהלה וצוות ההנהלה לניהול סיכונים וציות, בוחנים באופן שוטף תרחיש ייחוס ותרחישי קיצון שונים להתפתחות המשבר ולהשפעותיו הפיננסיות על המשק, לקוחות הבנק והבנק, השפעות על סיכון האשראי, סיכון הצד הנגדי, הנזילות, תיק הנוסטרו, חדר העסקות, חשיפות הריבית ועוד. הצוות מדווח לדירקטוריון ולוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון. כמפורט לעיל, הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שזים הבנק ותומך בלקוחותיו באמצעות מגוון הטבות.

להלן פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה:

טבלה ב-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

סך ההטבות שנוצלו	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024					
			סך-הכל	אחר	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיר	
במיליוני ש"ח								
הטבות אשר נוצלו במהלך תקופת הדיווח								
196	84	112	14	-	7	6	1	שינויים בתנאי חובות*
50	45	5	1	-	1	-	-	הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת
88	30	58	15	-	5	10	-	ויתור על עמלות
91	10	81	11	11	-	-	-	הטבות אחרות - תרומות
425	169	256	41	11	13	16	1	סך-הכל הטבות שהבנק העניק
			84	58	6	19	1	הטבות עומדות אשר טרם נוצלו ליום הדיווח

* כולל מחילה על תשלומי הלוואה, דחיית תשלומים בריבית 0% ופטור מריבית עו"ש חובה.

מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 ⁽¹⁾	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024						
		סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיר	
במיליוני ש"ח								
סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח								
95	39	8	-	1	3	3	1	שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים)
25,464	10,266	2,059	-	48	343	298	1,370	שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים
25,559	10,305	2,067	-	49	346	301	1,371	סך-הכל אשראי שעבר שינוי בתנאים במהלך התקופה

(1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

טבלה ב-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)
מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

		יתרה ליום					
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024					דיר
		סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	
		במיליוני ש"ח					
יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים⁽¹⁾							
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים)							
95	97	82	-	2	31	40	9
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים:							
אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה							
24,334	4,197	2,589	-	110	500	321	1,658
סכום התשלומים שנדחו							
1,403	443	283	-	9	159	68	47
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים							
3	6	7	-	7	6	5	7
24,429	4,294	2,671	-	112	531	361	1,667
מידע נוסף על שינוי בתנאים⁽²⁾							
ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים							
יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה							
24,334	4,197	2,589	-	110	500	321	1,658
מזה: אשראי בעייתי							
271	72	24	-	1	11	1	11
מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר							
180	47	48	-	-	-	-	48
יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה							
1,130	22,918	23,493	3,259	1,868	3,825	1,819	12,722
מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים							
-	441	524	6	3	69	42	404
יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת							
יתרת אשראי							
895	561	467	-	-	409	58	-
שיעור ריבית ממוצע ⁽³⁾							
5.40%	5.68%	5.70%	-	-	5.65%	5.99%	-
הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה							
יתרת אשראי							
514	1,225	1,189	75	184	930	-	-
שיעור ריבית ממוצע							
6.63%	6.74%	6.74%	7.52%	7.32%	6.56%	-	-
מזה:							
יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל							
358	607	589	-	-	589	-	-
שיעור ריבית ממוצע							
6.25%	6.00%	6.00%	-	-	6.00%	-	-
יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)							
יתרת אשראי							
772	2,213	2,094	-	-	2,094	-	-
שיעור ריבית ממוצע							
6.20%	5.94%	5.95%	-	-	5.95%	-	-

(1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
(2) מתייחס לשינויים בתנאים שבוצעו בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק.
(3) שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה הינו 6.06%.

תשלום מיוחד למדינה לאור המלחמה

להתייחסות להוצאות שנרשמו בסעיף מסים על ההכנסה בגין חוק "תשלום מיוחד לשם השגת יעדי תקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל)", התשפ"ד-2024 ראה [ביאור 1.1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

5. סקירת נכסי סיכון משוקללים
טבלה ב-3: סקירת נכסי סיכון משוקללים

דרישות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים	
	30 בספטמבר 2024	30 ביוני 2024
	במיליוני ש"ח	
	56,110	415,633
	1,700	12,596
	630	4,666
	-	-
	2	14
	1,381	10,233
	59,823	443,142
	591	4,375
	4,478	33,174
	64,892	480,691

* דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 13.5%.
** סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

ג. הון ומינוף
1.1. הרכב ההון

טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024
במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1		
הון עצמי רובד 1 - מכשירים ועודפים		
8,225	8,225	7,988
46,275	44,848	50,584
(2,070)	(2,821)	(1,416)
52,430	50,252	57,156
הון עצמי רובד 1 - התאמות פיקוחיות וניכויים		
3	3	3
19	31	20
-	-	-
(233)	(242)	(87)
(233)	(242)	(87)
(70)	(88)	(18)
-	-	-
-	-	-
(183)	(183)	(91)
20	29	22
(211)	(208)	(64)
52,641	50,460	57,220
52,641	50,460	57,220

טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי (המשך)

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
			במיליוני ש"ח/באחוזים
הון רובד 2			
הון רובד 2 - מכשירים והפרשות			
8,269	8,793	8,618	מכשירים שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
-	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
5,069	5,067	5,560	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
13,338	13,860	14,178	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 - ניכויים			
-	-	245	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
13,338	13,860	13,933	הון רובד 2
65,979	64,320	71,153	סך ההון
נכסי סיכון משוקללים			
437,387	436,952	480,100	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
403,432	403,449	442,551	מזה: נכסי סיכון אשראי
4,245	4,749	4,375	מזה: נכסי סיכון שוק
29,710	28,754	33,174	מזה: נכסי סיכון תפעולי
437,852	437,474	480,691	סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון וכריות לשימור הון			
12.02%	11.53%	11.90%	הון עצמי רובד 1
12.02%	11.53%	11.90%	הון רובד 1
15.07%	14.70%	14.80%	ההון הכולל
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים			
10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10%. ליחס זה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
758	762	300	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
115	113	102	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
3,876	3,716	4,048	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
6,728	6,476	7,257	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
5,069	5,067	5,560	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית

ג.2. הלימות ההון

ג.2.א. גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון יחל ב 1 בינואר 2025. בשלב זה טרם נקבע מועד היישום בישראל.

בחודש דצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים. החוזר נועד להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין למספר הוראות חדשות ועדכונים שפורסמו בשנים האחרונות על-ידי ועדת באזל ואשר קשורים לסיכון אשראי צד נגדי. בהתאם לחוזר נוספה הוראה 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי שיושמה החל מיום 1 ביולי 2022 וכן נוספה הוראה 208A הקובעת גישות חדשות לחישוב הקצאת הון בגין סיכון CVA ובהם הגישה הבסיסית - BA-CVA, שמחליפה את הגישה הקיימת בהוראת ניהול בנקאי 203. עיקרי העדכונים בגישה זו מתייחסים לטיפול שונה בייחוס משקלי סיכון לפי ענפי משק ושל איכות האשראי של הצד הנגדי. בהתאם לעדכון שפרסם הפיקוח על הבנקים בינואר 2022, הבנק נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2025.

כמו-כן, ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת ההוראה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי ועל מכפיל הפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע הפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה יישום חלקי של ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. הבנק נמצא בשלבי הערכות ליישום ההוראות.

ג.2.ב. יעד הלימות ההון ותכנון וניהול ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מצעור של 10.0% וביחס הון כולל מצערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ייחס הון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2024, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

ניהול הון אפקטיבי יבטיח:

- הקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של הבנק;
- בסיס הון איתן אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים שאליהם חשוף הבנק, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המזערית הרגולטורית. לצורך זה הבנק מתייחס לא רק למצב ההון הנוכחי אלא גם להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישות ההון.

לצורך קיומו של תהליך יסודי ויעיל לניהול ההון, פועלת בבנק מחלקה ייעודית לניהול ההון הכפופה לממונה על החטיבה הפיננסית. המחלקה אחראית על ריכוז עבודת המטה והבקרה השוטפת בכל הקשור לניהול ותכנון ההון בבנק ובין השאר על הנושאים הבאים: תכנון ההון; בקרה על הלימות ההון והעמידה ביעדי נכסי הסיכון; תכניות מגירה לתרחישי קיצוץ; ייזום פעולות הנדרשות לניהול ההון, לפי הצורך. לצורך כך, המחלקה אחראית על מעקב אחר התפתחות הרגולציה בקשר לניהול ההון בארץ ובעולם ואחר דרכים מתקדמות לניהול ההון בבנקים בעולם. המחלקה גם אחראית על יישום מתודולוגיות של מדידת הון כלכלי ורווחיות כלכלית. מתודולוגיות אלה משמשות לקבלת החלטות לפי תשואה מתואמת סיכון ברמות הניהוליות השונות בבנק. החטיבה לניהול הסיכונים מהווה קו שני לניהול הסיכונים.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד, בשערי חליפין ובדירוג המדינה על יתרות נכסי הסיכון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-1.0 מיליארד ש"ח וכ-0.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל.

החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדגדג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון. בחודש אפריל 2024 חברת S&P הורידה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A-. ההשפעה הישירה של הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי S&P בחודש אפריל 2024 הביאה, נכון למועד הורדת הדירוג, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה.

כאמור בפרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון וההנהלה, ביום 1 באוקטובר 2024 חברת S&P עדכנה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A-, הורדה שלא משפיעה על יחסי ההון והמינוף של הבנק.

הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק ויביאו לקיטון של כ-0.36% וכ-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה (היינו הורדה של שני "נוטצ'ים" מהדירוג הנוכחי A).

חלוקת רווחים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

בשל מלחמת חרבות ברזל פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה בדבר תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכותה והיקף השפעתה על המשק. בהתחשב בהנחיית הפיקוח על הבנקים האמורה, בנובמבר 2023 ובמרץ 2024 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-20% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השלישי 2023 ולרבעון הרביעי 2023.

במאי 2024, החליט דירקטוריון הבנק, לאור מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים ובשים לב למצב הגיאופוליטי ולשולי הביטחון הנדרשים בתרחישים אפשריים שונים, להכריז על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מהרווח הנקי לרבעון הראשון 2024, דיבידנד בסך 775 מיליון ש"ח, אשר שולם ביום 10 ביוני 2024.

באוגוסט 2024, הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקה בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי לרבעון השני של שנת 2024 בהיקף של 895 מיליון ש"ח, מתוכה דיבידנד במזומן בסך של כ-645 מיליון ש"ח, אשר שולם ביום 9 בספטמבר 2024, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 250 מיליון ש"ח. במועד אישור דוחות אלה, אישר דירקטוריון הבנק חלוקה בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של שנת 2024 בהיקף של 762 מיליון ש"ח, מתוכה דיבידנד במזומן בסך של כ-512 מיליון ש"ח, אשר שולם ביום 11 בדצמבר 2024, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 250 מיליון ש"ח.

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 12 באוגוסט 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 1 מיליארד ש"ח, החל מיום 15 באוגוסט 2024 ועד ליום 5 באוגוסט 2025 או עד לרכישת כל סכום התכנית, המוקדם מביניהם.

תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקות מחוץ לבורסה באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות-ערך. תכנית הרכישה תבוצע בארבעה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם, אם יוחלט על ביצועו והוא יאושר בדירקטוריון, יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים, כמפורט להלן.

בהתאם לתכנית שאושרה ביום 12 באוגוסט 2024 ביצוע שלב א' יחל ביום 15 באוגוסט 2024 ויסתיים במוקדם מבין יום 5 בנובמבר 2024, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה לתחילת ביצוע שלב ב'. במקרה כזה יחל שלב ב' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לרבעון השלישי 2024 ויסתיים במוקדם מבין יום 20 בפברואר 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של עד 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה לתחילת ביצוע שלב ג'. במקרה כזה יחל שלב ג' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2024 ויסתיים במוקדם מבין יום 5 במאי 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב ג', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ד', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה לתחילת שלב ד'. במקרה כזה יחל שלב ד' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון 2025 ויסתיים במוקדם מבין יום 5 באוגוסט 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 332, התקבל ביום 8 באוגוסט 2024. האישור ניתן בכפוף לכך שסכום החלוקה (התמורה בגין הרכישה העצמית וסכום הדיבידנד שיחולק במזומן) לא יעלה על 40% מהרווח הנקי ברבעון השני לשנת 2024. סכום החלוקה ברבעונים העוקבים, יקבע בשים לב למצב הגיאופוליטי, מצבו הפיננסי של הבנק, יחסי ההון בפועל של הבנק ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים. האישור הינו גם בכפוף לאישור תכנית הרכישה בדירקטוריון הבנק (אושרה כאמור ביום 12 באוגוסט 2024), בכפוף לעמידה במגבלות ובתנאים שפורטו בתכנית הרכישה (יצוין כי התכנית כוללת בין היתר תנאי לפיו התכנית תופסק, קרי הבנק לא יחל בביצוע השלב הבא של התכנית, אם במהלך תקופת התכנית יתברר על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו שהבנק אינו עומד ביחס הון רובד 1 של 10.9%, לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של הבנק בדבר תכנית הרכישה מיום 14 באוגוסט 2024) ובכפוף לעמידה בכל דין.

באישור תכנית הרכישה הביא הדירקטוריון בחשבון, בין היתר, גם את הגורמים הבאים: מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים; תנאי השוק שעשויים להוות הזדמנות בהיבט ביצוע התכנית; העדפות משקיעים ביחס לחלוקת דיבידנד, רכישה עצמית ושילוב ביניהם; וכל זאת בשים לב להנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לשיעור החלוקה הכולל על רקע הנסיבות הגיאופוליטיות. בכונת הדירקטוריון להתחשב בגורמים אלה גם בעת שיובאו לדיון השלבים הבאים בתכנית והיקפם. לפרטים נוספים בדבר תכנית הרכישה ושיקולי הדירקטוריון, ראה גם דיווח מיידי של הבנק מיום 14 באוגוסט 2024.

שלב א' של תכנית הרכישה אושר ביום 12 באוגוסט 2024, ביצעו החל ביום 15 באוגוסט 2024 והוא הושלם ביום 23 בספטמבר 2024. במסגרת שלב א' של תכנית הרכישה רכש הבנק (בבורסה, באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי) במצטבר 6,983,646 מניות רגילות של הבנק, המהוות כ-0.52% מההון המונפק והנפרע של הבנק בעלות כוללת של כ-250 מיליון ש"ח.

ביום 17 בנובמבר 2024 אישר דירקטוריון הבנק את ביצוע שלב ב' של תכנית הרכישה והבנק נתן לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' החל מיום 19 בנובמבר 2024.

ג.3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בחודש נובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2025 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
			במיליוני ש"ח
686,530	675,988	713,667	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
2,454	(312)	5,543	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
72,003	70,337	77,582	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
(591)	(156)	1,137	התאמות אחרות
760,396	745,857	797,929	חשיפה לצורך יחס מינוף

טבלה ג-3: גילוי על יחס מינוף

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים			
חשיפות מאזניות			
648,727	629,120	669,523	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(3)	(3)	(3)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
648,724	629,117	669,520	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
6,761	5,704	6,313	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
20,922	21,947	21,412	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
-	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
27,683	27,651	27,725	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
11,986	18,752	23,102	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
11,986	18,752	23,102	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
219,988	213,650	239,168	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(147,985)	(143,313)	(161,586)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
72,003	70,337	77,582	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
52,641	50,460	57,220	הון רובד 1*
760,396	745,857	797,929	סך החשיפות*
יחס מינוף			
6.92%	6.77%	7.17%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחדות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 בספטמבר 2024 מוערכת בקטון עתידי נוסף של כ-0.01%.

ד. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רוחחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הגון חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
  - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [פרק סיכון צד נגדי](#) להלן.
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

1.ד. איכות האשראי של חשיפות האשראי

טבלה ד-1: מדדי סיכון אשראי

ליום								
31.12.2023				30.09.2024				
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	
ניתוח איכות האשראי לציבור								
0.97%	0.64%	0.57%	1.22%	0.71%	0.66%	0.58%	0.78%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור
1.06%	0.89%	0.57%	1.35%	0.77%	0.85%	0.58%	0.86%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
2.02%	1.99%	0.57%	2.80%	2.03%	1.74%	0.58%	2.82%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
5.31%	10.19%	1.11%	6.85%	4.99%	11.17%	1.11%	6.17%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח								
0.47%	1.09%	0.09%	0.58%	0.11%	1.26%	(0.06%)	0.04%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	0.56%	0.01%	0.07%	0.11%	0.81%	-	0.08%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור								
1.92%	3.21%	0.48%	2.50%	1.81%	3.49%	0.41%	2.31%	שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.69%	3.11%	0.45%	2.14%	1.58%	3.38%	0.38%	1.96%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
174.3%	486.5%	78.5%	175.3%	223.8%	510.7%	65.2%	252.1%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
158.7%	349.5%	78.5%	159.1%	206.0%	399.3%	65.2%	229.6%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
18.4	5.5	74.1	29.9	14.1	4.2	-	25.2	יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

ככלל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשם שיפור במרבית מדדי סיכון האשראי עבור כלל התיק בהשוואה ל-31 לדצמבר 2023, כגון שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי ושיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי. בשיעור האשראי הבעייתי מיתרת האשראי לציבור נרשמה עלייה קלה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2023. יצוין כי הירידה בשיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור הושפעה מירידה ביתרת הפרשה אשר נמדדת על בסיס פרטני וזאת למרות גידול בהפרשה הקבוצתית (שהסתכמה ליום 30 בספטמבר 2024 לסך של כ-7.4 מיליארד ש"ח) בהשפעת אי הוודאות במשק והערכות הבנק לגבי השפעות אפשריות של מצב המלחמה על הסביבה המקרו כלכלית.

במגזר אנשים פרטיים - אחר נרשם שיפור קל בשיעור החוב שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור ושיפור משמעותי יותר בשיעור האשראי הבעייתי מיתרת האשראי לציבור. במדדים אחרים נרשמה הרעה כגון עלייה קלה בשיעור האשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור, עלייה בשיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי ובשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי כאשר שני המדדים האחרונים הינם בהשוואה לשיעור הממוצע בשנת 2023. הגידול בשיעורי ההוצאה/מחיקות הושפע מגידול הדרגתי בסיכון במהלך 2023 עקב העלאות הריבית וכן עקב השפעות המלחמה החל מהרבעון הרביעי של שנת 2023. שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי עלה אף הוא בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהשפעת סביבת המקרו על הפרשה על בסיס קבוצתי.

השפעות מלחמת חרבות ברזל על הפרשה הקבוצתית

בעקבות מלחמת חרבות ברזל תתכן פגיעה בסביבה הכלכלית אשר עלולה להביא לעלייה ברמת סיכון האשראי. קיימת אי ודאות לגבי התפתחות הלחימה, היקפה ומידת השפעתה על ענפי המשק. במסגרת חישוב הפרשה הקבוצתית הבנק משקלל תוצאות של שלושה תרחישים כלכליים שמתארים תוואי התפתחות כלכלית פיננסית שונה למשק בטווח הזמן הקצר והבינוני, ואת השפעותיהם על סיכון האשראי. נוכח מצב המלחמה תרחישים אלו כללו הנחות שונות לגבי משכה ועוצמתה, כפי שנעשה גם ברבעונים קודמים. ביחס לתרחישים שתוארו ברבעון הרביעי של שנת 2023, חל שיפור בנקודת המוצא שנבע מצמיחה מהירה של המשק ברבעון הראשון של שנת 2024, שיפור בנתוני שוק העבודה, ומגמת עלייה במחירי הדירות. מנגד, התמשכות הלחימה, הפעולה הקרקעית בלבנון ובכלל זה הסלמת המצב הביטחוני בזירות נוספות, פועלת להגדלת אי הוודאות, וזו באה לידי ביטוי בהחרפה של התרחיש השלילי. בנוסף לכך, חישוב הפרשה הקבוצתית מביא לידי ביטוי השלכות אפשריות של מגמות בתחום הבינוי והנדל"ן כתוצאה מהמצב (ראה [פירוט נוסף בפרק בינוי ונדל"ן](#)).

לצורך ניתוח רגישות הפרשה הקבוצתית להנחות שונות, חישוב הפרשה הקבוצתית בגין התיק בישראל על בסיס התחזית הפסימית בלבד היה מביא לגידול של כ-1.6 מיליארד ש"ח מעבר להפרשה שנכללה בדוחות כספיים אלה ואילו חישוב הפרשה הקבוצתית על בסיס התחזית האופטימית בלבד היה מביא לקטון של כ-0.9 מיליארד ש"ח בהפרשה הקבוצתית. מנעד זה מעיד על רמת אי הוודאות לגבי השפעת מצב המלחמה על תיק האשראי של הבנק. יודגש כי התחזית הפסימית אינה מהווה תרחיש קיצון.

טבלה ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי

30 בספטמבר 2024				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
438,377	6,939	441,957	3,359	חובות, למעט אגרות-חוב
119,916	11	119,927	-	אגרות-חוב
237,062	1,015	237,548	529	חשיפות חוץ-מאזניות
795,355	7,965	799,432	3,888	סך-הכל
30 בספטמבר 2023				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
422,962	6,717	425,474	4,205	חובות, למעט אגרות-חוב
132,583	14	132,597	-	אגרות-חוב
211,482	953	211,750	685	חשיפות חוץ-מאזניות
767,027	7,684	769,821	4,890	סך-הכל
31 בדצמבר 2023				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
418,545	7,019	421,156	4,408	חובות, למעט אגרות-חוב
122,689	14	122,703	-	אגרות-חוב
217,991	956	218,278	669	חשיפות חוץ-מאזניות
759,225	7,989	762,137	5,077	סך-הכל

לפרטים נוספים ראה [טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

ד.2. חשיפות לסיכוני אשראי

ד.2.א. פירוט החשיפות לפי ענפי משק

טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל

ליום 30 בספטמבר 2024 ולתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה באותו תאריך									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
יתרת	מחיקות	הוצאות	לא צובר	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה:	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג	סך-הכל
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)			חובות ⁽²⁾			ביצוע	
להפסדי	נטו	בגין הפסדי	אשראי					אשראי ⁽⁵⁾	
אשראי	אשראי	אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחר									
81	(9)	(11)	3	122	2,438	3,086	122	2,870	3,089
חלקאות									
14	-	(171)	-	9	502	1,021	9	901	1,033
כרייה וחציבה									
427	(52)	(15)	81	691	16,745	32,360	691	31,902	33,024
תעשייה									
1,243	20	151	756	1,817	56,161	115,297	1,817	113,049	115,544
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾									
1,015	4	8	129	923	35,067	45,074	923	44,218	45,364
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן									
395	3	4	31	263	10,130	16,180	263	16,428	16,835
אספקת חשמל ומים									
527	123	116	340	1,284	29,512	41,152	1,284	38,958	41,262
מסחר									
416	2	(18)	395	796	10,003	12,189	796	11,206	12,243
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל									
306	24	(54)	47	82	8,484	12,671	82	12,262	12,718
תחבורה ואחסנה									
84	(25)	(55)	73	81	4,938	8,035	81	7,534	8,187
מידע ותקשורת									
171	3	(44)	3	9	34,653	44,568	9	59,832	60,115
שירותים פיננסיים									
282	86	92	66	216	11,293	17,836	216	16,856	17,853
שירותים עסקיים אחרים									
314	4	2	367	391	7,419	10,213	391	9,411	10,226
שירותים ציבוריים וקהילתיים									
5,275	183	5	2,291	6,684	227,345	359,682	6,684	365,427	377,493
סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾									
558	-	(64)	779	779	135,952	144,768	779	143,270	144,768
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
1,227	210	325	233	615	35,125	57,512	615	53,375	57,519
אנשים פרטיים - אחר									
7,060	393	266	3,303	8,078	398,422	561,962	8,078	562,072	579,780
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל									
3	-	-	-	-	236	816	-	1,155	1,155
בנקים בישראל ⁽⁹⁾									
-	-	-	-	-	1,026	1,030	-	84,724	84,724
ממשלת ישראל									
7,063	393	266	3,303	8,078	399,684	563,808	8,078	647,951	665,659
סך-הכל פעילות בישראל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 179,933-1,655; 375; 84,012; 399,684 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-754 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-967 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-154 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי (4)			לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
יתרת	מחיקות	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי נטו אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
83	(7)	29	3	159	2,648	3,219	159	2,951	3,225	חקלאות
184	-	1	421	432	861	1,367	432	931	1,369	כרייה וחציבה
389	(3)	54	196	665	15,438	30,999	665	30,518	31,673	תעשייה
1,113	22	300	936	2,136	51,896	106,519	2,136	103,852	106,772	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
1,014	(18)	362	58	664	34,064	41,922	664	41,097	42,209	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
395	52	(59)	44	226	9,469	14,993	226	15,151	15,525	אספקת חשמל ומים
533	40	246	397	684	29,224	38,922	684	37,454	39,221	מסחר
435	16	264	417	522	10,095	11,795	522	10,963	11,851	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
384	20	49	92	427	8,809	12,402	428	11,674	12,488	תחבורה ואחסנה
115	(4)	(26)	123	134	5,277	7,826	134	7,104	7,914	מידע ותקשורת
219	5	42	6	14	30,945	40,938	14	54,505	54,691	שירותים פיננסיים
275	40	69	96	175	10,589	16,514	175	15,491	16,558	שירותים עסקיים אחרים
318	16	83	366	397	7,012	9,667	397	9,017	9,684	שירותים ציבוריים וקהילתיים
5,457	179	1,414	3,155	6,635	216,327	337,083	6,636	340,708	353,180	סך-הכל מסחרי (8)
622	8	117	749	749	130,922	137,284	749	135,831	137,284	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
1,111	193	376	223	691	34,589	56,453	691	52,752	56,460	אנשים פרטיים - אחר
7,190	380	1,907	4,127	8,075	381,838	530,820	8,076	529,291	546,924	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
2	-	1	-	-	188	865	-	1,111	1,111	בנקים בישראל (9)
-	-	-	-	-	1,594	1,598	-	86,620	86,620	ממשלת ישראל
7,192	380	1,908	4,127	8,075	383,620	533,283	8,076	617,022	634,655	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 163,858; 1,765; 636; 84,776; 383,620 ו-1 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-599 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-530 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-87 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2024 ולתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה באותו תאריך									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)			לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות הפסדי נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזנים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	133	175	-	175	175
חקלאות									
9	-	3	-	-	228	324	-	317	641
כרייה וחציבה									
49	(2)	31	-	76	1,859	3,113	76	3,774	3,877
תעשייה									
284	(26)	(270)	149	660	13,981	19,193	660	18,408	19,208
בינוי ונדל"ן									
54	-	45	-	258	799	1,688	258	1,804	2,081
אספקת חשמל ומים									
57	-	33	-	222	2,498	3,039	222	2,721	3,076
מסחר									
202	-	105	-	113	4,751	5,708	113	5,596	5,708
בתי מלון, שירותי אוכל והארחא									
11	-	(4)	-	77	717	787	77	712	824
תחבורה ואחסנה									
103	-	89	11	224	2,261	2,761	224	2,683	2,909
מידע ותקשורת									
13	-	(1)	-	-	2,657	3,527	-	13,365	13,366
סך-הכל שירותים פיננסיים									
36	-	15	111	410	886	1,497	410	1,088	1,497
שירותים עסקיים אחרים									
53	-	31	33	33	3,301	3,670	33	3,789	3,823
שירותים ציבוריים									
871	(28)	77	304	2,073	34,071	45,482	2,073	54,432	57,185
סך-הכל מסחר									
6	-	-	12	12	693	737	12	712	737
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר									
2	2	4	1	2	64	243	2	235	243
אנשים פרטיים - אחר									
879	(26)	81	317	2,087	34,828	46,462	2,087	55,379	58,165
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל									
10	-	(2)	-	-	9,238	9,885	-	26,048	26,052
בנקים בחו"ל (2)									
13	-	(2)	-	-	1,566	1,787	-	25,256	25,398
ממשלות בחו"ל									
902	(26)	77	317	2,087	45,632	58,134	2,087	106,683	109,615
סך-הכל פעילות בחו"ל									
7,965	367	343	3,620	10,165	445,316	621,942	10,165	754,634	775,274
סך-הכל בישראל ובחו"ל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 45,632; 35,915; 6,122; 477 ו-21,469 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי (4)			לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
יתרת	מחיקות	הוצאות (הכנסות) חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
-	-	-	-	-	179	179	-	179	179	חקלאות
6	-	(8)	-	-	123	395	-	837	838	כרייה וחציבה
13	6	(8)	-	44	1,364	2,582	44	3,676	3,746	תעשייה
531	(1)	4	298	995	9,974	15,363	996	14,228	15,423	בינוי ונדל"ן
7	-	3	-	-	458	1,286	-	1,663	1,703	אספקת חשמל ומים
22	-	(14)	-	60	2,243	2,926	60	3,090	3,179	מסחר
97	-	(4)	127	127	3,275	4,381	127	4,254	4,381	בתי מלון, שירותי אוכל והארחא
15	-	1	-	33	724	837	33	1,122	1,155	תחבורה ואחסנה
16	-	(1)	13	59	2,196	2,702	59	3,080	3,138	מידע ותקשורת
14	(6)	(7)	-	-	2,378	3,327	-	15,004	15,005	סך-הכל שירותים פיננסיים
20	-	5	108	193	951	1,393	193	1,203	1,397	שירותים עסקיים אחרים
21	-	1	-	33	2,901	3,362	33	3,477	3,512	שירותים ציבוריים
762	(1)	(28)	546	1,544	26,766	38,733	1,545	51,813	53,656	סך-הכל מסחר
6	-	-	8	8	641	669	8	652	669	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
1	2	3	-	1	95	261	1	255	261	אנשים פרטיים - אחר
769	1	(25)	554	1,553	27,502	39,663	1,554	52,720	54,586	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
13	-	3	-	-	12,896	13,380	-	26,000	26,017	בנקים בחו"ל (2)
15	-	(7)	-	-	1,546	1,577	-	27,162	27,218	ממשלות בחו"ל
797	1	(29)	554	1,553	41,944	54,620	1,554	105,882	107,821	סך-הכל פעילות בחו"ל
7,989	381	1,879	4,681	9,628	425,564	587,903	9,630	722,904	742,476	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 41,944; 37,927; 4,087; ו-23,417 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ד.2.ב. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה.

במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה ד-4: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 30 בספטמבר 2024			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון-מאזני חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון-מאזני חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾						
14,489	9,794	4,695	15,667	9,734	5,933	AA- עד AAA
19,365	9,769	9,596	21,870	7,833	14,037	A- עד A+
112	32	80	636	14	622	BBB- עד BBB+
13	10	3	9	7	2	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
49	11	38	38	1	37	ללא דירוג
34,028	19,616	14,412	38,220	17,589	20,631	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוצג על בסיס סיכון סופי. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, מסלקות, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-ו Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2024 בכ-38.2 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-4.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-34.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית של כ-6.2 מיליארד ש"ח שנבעה ברובה מגידול בניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. מנגד, נרשמה השפעה מקזזת של ירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך של כ-2.0 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מקיטון ביתרות הערבויות.

כ-98.2% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-45.7% בבנקים וחברות אחזקה בבנקאיות, 45.3% בחברות ביטוח (בעיקר בשל רכישת ביטוחים) ו-9.0% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (68.5%), בארצות-הברית (26.5%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (5.0%).

3.ד. מידע נוסף על חשיפות לסיכוני אשראי

3.ד.א. בינוי ונדל"ן

בענף הנדל"ן נמשך השיפור בפעילות ברבעון השלישי של שנת 2024, והוא בא לידי ביטוי בעלייה במספר העסקות ובמחירי הדירות. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה קצב רכישת דירות חדשות בחודשים יולי-אוגוסט היה גבוה בכ-40% מזה של החודשים המקבילים אשתקד, ואלו הסתכמו בכ-7.6 אלף יחידות.

סקר מחירי הדירות של הלמ"ס הוסיף להצביע על עלייה במחירי הדירות, ואלו עלו בחודשים דצמבר 2023 - אוגוסט 2024 בשיעור מצטבר של 6.5%. בשנה האחרונה נצפו מספר מגמות בעלות השלכות פוטנציאליות על רמת הסיכון בתחום הבינוי והנדל"ן וזאת בהמשך להשלכות עליות הריבית בשנים 2022-2023. התפתחויות אלו כוללות מחסור בכוח אדם, התייקרות עלויות הבניה והשלכות של מבצעי קבלנים שנועדו לעודד את הביקוש ובכלל זה מבצעי דחיית תשלומים משמעותית למועד המסירה והלוואות בסבסוד קבלן.

הבנק פועל לזהות השפעות ישירות על תיק הלווים באמצעות ניטור שוטף ובמקרה הצורך דירוגם מחדש ו/או סיווגם כחוב בעייתי תוך מתן משקל למצבם העדכני של הלווים. כמו-כן הבנק ביצע התאמות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, אשר הביאו לעלייה בשיעור ההפרשה בענף, וזאת במטרה לשקף את ההשפעה הפוטנציאלית של מגמות אלו על סיכון האשראי בתחום זה.

טבלה ד-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 30 בספטמבר 2024			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽¹⁾
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
במיליוני ש"ח			
3,824	272	797	2,755
344	65	122	157
79,032	19,916 ⁽¹⁾	21,721	37,395
39,974	1,009	8,506	30,459
26,329	5,004	9,327	11,998
149,503	26,266	40,473	82,764
11,405	637	2,029	8,739
160,908	26,903	42,502	91,503
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה למגורים
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽¹⁾
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
במיליוני ש"ח			
4,066	281	924	2,861
407	60	29	318
71,896	18,934 ⁽¹⁾	18,569	34,393
37,389	926	6,553	29,910
24,513	4,479	9,618	10,416
138,271	24,680	35,693	77,898
10,710	666	1,761	8,283
148,981	25,346	37,454	86,181
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה למגורים
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין.

ליום 30 בספטמבר 2024 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-161 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בכ-8.0%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-93% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבנייה לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-53% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים ליווי פרויקטי בנייה למגורים ומימוני קרקעות למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה ד-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
8.5%	144,949	157,267	סיכון אשראי שאינו בעייתי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
2.7%	1,806	1,855	בעייתי צובר
(11.0%)	994	885	לא צובר
(2.1%)	2,800	2,740	סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(26.9%)	1,232	901	סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(9.7%)	4,032	3,641	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
8.0%	148,981	160,908	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-9.7%. שיעור סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך סך-הכל סיכון האשראי ירד מ-2.7% בתום 2023 ל-2.3% ליום 30 בספטמבר 2024, שיעור החוב הבעייתי מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-1.9% בתום 2023 ל-1.7% ליום 30 בספטמבר 2024, ושיעור החוב הלא צובר מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-0.67% בתום 2023 ל-0.55% ליום 30 בספטמבר 2024.

טבלה ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 בספטמבר 2024					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
8,909	-	6,076	-	2,833	עד 45%
17,507	-	10,154	-	7,353	מעל 45% ועד 65%
25,600	-	6,816	-	18,784	מעל 65% ועד 80%
1,522	-	326	-	1,196	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
670	-	-	670	-	עד 25%
15,581	-	-	15,581	-	מעל 25% ועד 50%
10,927	-	-	10,927	-	מעל 50% ועד 75%
24,791	-	-	24,791	-	מעל 75%
14,293	-	-	14,293	-	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
29,703	29,703	-	-	-	
149,503	29,703	23,372	66,262	30,166	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה או של סיכון אשראי שהופחת כתוצאה מהנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

טבלה ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
8,860	-	6,064	-	2,796	עד 45%
16,450	-	9,810	-	6,640	מעל 45% ועד 65%
23,943	-	6,621	-	17,322	מעל 65% ועד 80%
2,832	-	773	-	2,059	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
376	-	-	376	-	עד 25%
16,350	-	-	16,350	-	מעל 25% ועד 50%
8,775	-	-	8,775	-	מעל 50% ועד 75%
23,000	-	-	23,000	-	מעל 75%
8,297	-	-	8,297	-	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
29,388	29,388	-	-	-	
138,271	29,388	23,268	56,798	28,817	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבוביות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטוח. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבוביות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

נכון ליום 30 בספטמבר 2024 שיעור האשראי בגין קרקעות במימון מעל 80% מהווה כ-4.0% מסך יתרת הקרקעות בחטיבה העסקית וזאת לעומת 7.1% ביום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בגין נכסים שבנייתם הושלמה במימון מעל 80% מהווה כ-1.4% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה ליום 30 בספטמבר 2024 וזאת לעומת 3.3% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה נותר בשיעור נמוך ומהווה כ-1.0% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ליום 30 בספטמבר 2024 וזאת לעומת 0.7% ליום 31 בדצמבר 2023.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי של הבנק. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכויי אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה על-פי עדכון שהתקבל ביום 31 באוקטובר 2024 הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2027, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2027 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבה מביניהם.

כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. הבנק משתמש בכלים לניהול החשיפה לענף לרבות הנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי (CLN) המפחיתות את סיכון האשראי אליו חשוף הבנק, פוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבוטחות בשעבוד קרקע, וכן בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק. אמצעים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.10](#) ו**ביאור 9.9** בתמצית הדוחות הכספיים). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכשר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון. במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחדשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיו. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי והנדל"ן.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-2,258 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2024 בהשוואה לסך של כ-2,127 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור סך יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי והנדל"ן בישראל ליום 30 בספטמבר 2024 הינו 2.48% בהשוואה ל-2.41% ליום 30 ביוני 2024 ול-2.47% ליום 31 בדצמבר 2023.

ד.3.ב. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לוויים

טבלה ד-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללוויים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2024			
מספר לוויים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	855	1,266	2,121
7	6,419	5,174	11,593
2	1,739	1,230	2,969
3	2,480	3,923	6,403
1	1,160	70	1,230
12	10,722	14,268	24,990
3	1,409	4,787	6,196
1	1,285	122	1,407
30	26,069	30,840	56,909

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	855	1,266	2,121
בינוי ונדל"ן - בינוי	7	6,419	5,174	11,593
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,739	1,230	2,969
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	2,480	3,923	6,403
מידע ותקשורת	1	1,160	70	1,230
שירותים פיננסיים	12	10,722	14,268	24,990
תעשייה	3	1,409	4,787	6,196
מסחר בכלי רכב	1	1,285	122	1,407
סך-הכל	30	26,069	30,840	56,909

ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לוויים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,748	1,306	3,054
7	6,905	4,784	11,689
2	1,379	1,429	2,808
3	1,961	4,415	6,376
1	1,190	73	1,263
14	13,560	17,780	31,340
3	1,256	4,735	5,991
1	1,149	59	1,208
32	29,148	34,581	63,729

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	1,748	1,306	3,054
בינוי ונדל"ן - בינוי	7	6,905	4,784	11,689
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,379	1,429	2,808
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,961	4,415	6,376
מידע ותקשורת	1	1,190	73	1,263
שירותים פיננסיים	14	13,560	17,780	31,340
תעשייה	3	1,256	4,735	5,991
מסחר בכלי רכב	1	1,149	59	1,208
סך-הכל	32	29,148	34,581	63,729

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 בספטמבר 2024 קיימת קבוצת לווים אחת אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: "הוראה 313"), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2023 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

טבלה ד-9: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

ליום 30 בספטמבר 2024						
שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽¹⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני
באחוזים	במיליוני ש"ח					
16.24%	9,031	833	9,864	4,065	5,417	3,861
קבוצת לווים א'						

- הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

ד.3.ג. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה ד-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
131,650	130,954	136,799
הלוואות מכספי הבנק		
868	877	866
הלוואות מכספי האוצר*		
297	295	305
מענקים מכספי האוצר*		
132,815	132,126	137,970
סך-הכל		

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
14,630	11,310	13,529
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
הלוואות מכספי האוצר		
61	45	57
הלוואות		
32	24	18
מענקים		
93	69	75
סך-הכל מכספי האוצר		
14,723	11,379	13,604
סך-הכל הלוואות חדשות		
1,374	986	1,642
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
16,097	12,365	15,246
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה ד-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

ינתר חוב רשומה	חוב בפיגור של 90 יום או יותר שאינו צובר	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר	שיעור חוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר
במיליוני ש"ח/באחוזים				
136,799	790	597	0.44%	0.58%
31.12.2023	131,650	632	0.48%	0.57%
31.12.2022	128,177	519	0.40%	0.45%

ליום 30 בספטמבר 2024 ישנה עלייה קלה/יציבות בשיעור החוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר. בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי נרשמה ירידה ביחס לשיעורה ליום 31 לדצמבר 2023 הנובעת בעיקרה בהשפעת ציפיות מחמירות יותר לגבי מחירי הדיור בחישוב ההפרשה לדצמבר 2023.

טבלה ד-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	
136,799	0.1%	84	22.1%	30,256	11.7%	15,940	39.8%	54,482	26.3%	36,037	30.09.2024
131,650	0.1%	98	23.3%	30,623	11.4%	14,954	39.1%	51,534	26.2%	34,441	31.12.2023
128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דינוי המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות הממונה על החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

בתקופה האחרונה מתרחבת מגמה של העמדת הלוואות בסבסוד קבלן בתיק האשראי לדיור. הבנק מעריך כי תיק זה אשר משקלו בסך האשראי לדיור של הבנק נמוך, אינו בעל השפעה מהותית על רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור. הלוואות אלו מבוצעות תחת תהליך חיתום סדור, מלא וזהה ליתר הלוואות לדיור. כמפורט לעיל, תיק האשראי לדיור מנוטר ומדורג באופן שוטף.

טבלה ד-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

2023		2024			
רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח					
130,954	131,650	132,457	134,469	136,799	יתרות לסוף תקופה
0.8%	0.5%	0.6%	1.5%	1.7%	שינוי ביתרות
3,887	3,344	3,611	4,706	5,287	ביצוע הלוואות חדשות

ברבעון השלישי של שנת 2024 נרשמה עלייה בסכום הביצועים החדשים ועלייה של 1.7% ביתרת האשראי לדיור. ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות בשנת 2023 הושפעה מהעלאות הריבית, מעליית האינפלציה וכן מציפיות לירידת מחירים שהביאו לירידה משמעותית בכמות העסקות. בעקבות פרוץ מלחמת חרבות ברזל נרשמה ירידה נוספת בכמות העסקות ברבעון הרביעי של שנת 2023. החל מהרבעון הראשון של שנת 2024 נרשמה ההתאוששות מסוימת אשר נמשכה ברבעון השני וברבעון השלישי של שנת 2024.

טבלה ד-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024	30.09.2024	
42.3%	42.0%	44.0%	44.1%	42.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.9%	0.7%	0.6%	0.7%	0.9%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
54.8%	54.5%	54.6%	54.4%	53.7%	שיעור בריבית משתנה

ברבעון השלישי של שנת 2024 שיעור הביצועים בשיעור מימון מעל 60%, שיעור הלוואות בריבית משתנה ירדו בהשוואה לרבעון הקודם, ושיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% עלה ביחס לרבעון שקדם לו. בהסתכלות ארוכה יותר ניכר כי בהשפעת מחירי הדיור והריבית, שיעורי הביצועים בשיעור מימון מעל 60% עלו בעוד שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% נותר ברמה נמוכה. שיעור הביצועים בריבית משתנה נמצא במגמת ירידה בהשפעת רמת הריבית וצפי ליציבות/עלייה ברמת הריבית.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשווקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 30 בספטמבר 2024 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2023 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים בגין הרוב המכריע של הנכסים בתיק. לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות השפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגיד, פרק הלוואות לדיור](#).

ד.3.ד. אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור)

טבלה ד-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2023	30.09.2024		
				מאזני
				עו"ש חובה
(3.5%)	(91)	2,582	2,491	הלוואות ⁽¹⁾
2.4%	596	24,588	25,184	מזה: הלוואות בולט ובלון
(13.2%)	(7)	53	46	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(19.8%)	(534)	2,696	2,162	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
11.1%	534	4,818	5,352	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
1.5%	505	34,684	35,189	
				חוץ-מאזני
				סיכון אשראי חוץ-מאזני
2.4%	536	22,030	22,566	סך-הכל סיכון אשראי כולל
1.8%	1,041	56,714	57,755	

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמה עלייה בירתת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל, מנגד חלה ירידה בירתת האשראי לרכישת כלי רכב, לעומת 31 בדצמבר 2023. סך סיכון האשראי המאזני עלה בתקופה זו בכ-1.5% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני עלה בכ-2.4% בהשפעת גידול בירתת מסגרות כרטיסי אשראי ומסגרות עו"ש.

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים](#).
למידע נוסף בנושא סיכון אשראי לאנשים פרטיים ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדייקטוריון וההנהלה](#).

ד.3.ה. מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונות בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רוברד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדייקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכונים אשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה ד-16: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 30 בספטמבר 2024			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	564	-	564
1	281	-	281
2	845	-	845
ענף המשק של הלווה			
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
			שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
			סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	255	-	255
1	545	-	545
2	955	-	955
1	272	-	272
5	2,027	-	2,027
ענף המשק של הלווה			
			בינוי ונדל"ן - בינוי
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
			שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
			אספקת מים ושירותי ביוב
			סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

4.ד. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

על-פי הוראות באזל 3 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

ניכוי הביטחונות לצורך חישוב יחס ההון מבוצע לאחר שימוש במקדמי ביטחון שנקבעו בהוראה. מקדמים אלה מביאים בחשבון, בין היתר, את התקופה לפירעון של הביטחון, חוסר התאמה בין תנאי ההצמדה של הבטוחה ושל האשראי אותו היא מגבה ותנודתיות בשווי הבטוחה.

הביטחונות הפיננסיים הכשירים המשמשים את הבנק לצורך חישוב הלימות ההון והפחתת הסיכון, כוללים פיקדונות המהווים בטוחה על דרך שיעבוד, אגרות-חוב של תאגידים בנקאיים וממשלות המשועבדות בשיעבוד קבוע ומניות משועבדות הנסחרות במדד הראשי. בנוסף, הבנק עושה שימוש בערבויות של תאגידים בנקאיים אשר מעבירות את החשיפה מהסגמנט של הצד הנערב לחשיפה לתאגידים בנקאיים.

טבלה ד-17: טבלת הפחתת סיכון אשראי

30 בספטמבר 2024									
מובטחים						לא מובטחים			
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
במיליוני ש"ח									
-	-	15,085	31,946	34,915	41,899	50,000	73,845	364,532	חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	119,916	אגרות-חוב
-	-	15,085	31,946	34,915	41,899	50,000	73,845	484,448	סך-הכלל
-	-	-	-	8	63	8	63	3,296	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
30 בספטמבר 2023									
מובטחים						לא מובטחים			
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
במיליוני ש"ח									
-	-	16,136	32,117	29,100	36,226	45,236	68,343	354,619	חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	132,583	אגרות-חוב
-	-	16,136	32,117	29,100	36,226	45,236	68,343	487,202	סך-הכלל
-	-	-	-	12	149	12	149	8,145	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
31 בדצמבר 2023									
מובטחים						לא מובטחים			
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	סך-הכלל יתרה מאזנית	
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	
במיליוני ש"ח									
-	-	16,265	32,479	24,256	30,867	40,521	63,346	355,199	חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	122,689	אגרות-חוב
-	-	16,265	32,479	24,256	30,867	40,521	63,346	477,888	סך-הכלל
-	-	-	-	5	67	5	67	4,341	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר

טבלה ד-18: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾

30 בספטמבר 2024										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי (CRM)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
195,157	-	34	302	-	-	74	-	10,834	183,913	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,408	-	-	-	-	-	4,287	-	249	1,872	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאין ממשלה מרכזית
22,445	-	-	26	-	-	4,704	-	14,452	3,263	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
4,469	-	-	-	-	-	2,775	-	1,694	-	חברות נירות-ערך
193,239	-	3,345	169,362	-	-	9,039	-	11,493	-	תאגידים
52,805	-	-	1	52,804	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,534	-	-	10	9,524	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
133,370	-	-	5,080	15,006	39,533	38,091	35,660	-	-	בביטחון נכס מגורים
87,445	-	-	87,445	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,544	-	1,209	1,335	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
17,517	-	2,219	10,431	-	-	-	-	-	4,867	נכסים אחרים*
4,484	-	1,641	2,843	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות
724,933	-	6,807	273,992	77,334	39,533	58,970	35,660	38,722	193,915	סך-הכל

- (1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.
- (2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

טבלה ד-18: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

30 בספטמבר 2023										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
181,288	-	24	63	-	-	29	-	675	180,497	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,762	-	-	-	-	-	2	-	5,779	1,981	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאין ממשלה מרכזית
20,271	-	-	32	-	-	30	-	17,655	2,554	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,901	-	-	-	-	-	-	-	2,901	-	חברות ניירות-ערך
⁽³⁾ 182,838	-	⁽³⁾ 4,867	⁽³⁾ 153,702	-	-	10,220	-	14,049	-	תאגידים
51,265	-	-	1	51,264	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,241	-	-	24	9,217	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
126,881	-	-	3,782	13,822	36,559	37,541	35,177	-	-	בביטחון נכס מגורים
⁽³⁾ 76,748	-	⁽³⁾ -	⁽³⁾ 76,748	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,155	-	1,556	1,599	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
15,704	-	1,899	9,906	-	-	-	-	423	3,476	נכסים אחרים*
4,227	-	1,339	2,888	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות
678,054	-	8,346	245,857	74,303	36,559	47,822	35,177	41,482	188,508	סך-הכל

- (1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.
- (2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.
- (3) סוג מחדש של אשראי לרכישת קרקעות.

טבלה ד-18: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	31 בדצמבר 2023									במיליוני ש"ח
	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
192,291	-	20	251	-	-	28	-	698	191,294	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,747	-	-	-	-	-	-	-	5,932	1,815	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאין ממשלה מרכזית
19,630	-	-	34	-	-	34	-	17,704	1,858	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,546	-	-	-	-	-	-	-	2,546	-	חברות ניירות-ערך
⁽³⁾ 181,574	-	⁽³⁾ 3,826	⁽³⁾ 153,264	-	-	10,526	-	13,958	-	תאגידים
51,061	-	-	-	51,061	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,218	-	-	19	9,199	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
127,490	-	-	3,854	13,766	37,241	37,510	35,119	-	-	בביטחון נכס מגורים
⁽³⁾ 77,943	-	⁽³⁾ -	⁽³⁾ 77,943	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,285	-	1,617	1,668	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
16,390	-	1,959	10,190	-	-	-	-	418	3,823	נכסים אחרים*
4,433	-	1,431	3,002	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות
689,175	-	7,422	247,223	74,026	37,241	48,098	35,119	41,256	198,790	סך-הכל

- (1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.
- (2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.
- (3) סוג מחדש של אשראי לרכישת קרקעות.

ה. סיכוני אשראי של צד נגדי

סיכון הצד הנגדי מוגדר בבנק בהתאם להגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 203A כסיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. הסיכון הינו שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו ודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי סיכון השוק העומדים בבסיסו.

טבלה ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית

30 בספטמבר 2023					30 בספטמבר 2024					
RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
במיליוני ש"ח										
8,980	25,622	1.4	15,266	3,036	12,020	25,678	1.4	14,914	3,428	גישת SA-CCR
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))										
335	1,675	-	-	-	533	2,666	-	-	-	
9,315	27,297	1.4	15,266	3,036	12,553	28,344	1.4	14,914	3,428	סך-הכל

31 בדצמבר 2023					
RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
במיליוני ש"ח					
8,596	25,415	1.4	14,580	3,574	גישת SA-CCR
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))					
213	1,063	-	-	-	
8,809	26,478	1.4	14,580	3,574	סך-הכל

טבלה ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי

2023 בדצמבר 31		30 בספטמבר 2023		30 בספטמבר 2024		
RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני ש"ח						
4,560	25,391	4,821	25,607	4,666	25,627	סך-כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

טבלה ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון

30 בספטמבר 2024					
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
40	-	-	-	40	ריבנויות
537	-	537	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית
6,852	-	124	6,728	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
17,146	-	12,330	4,816	-	חברות ניירות-ערך
3,212	3,174	38	-	-	תאגידים
27	27	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
14	14	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
516	516	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
28,344	3,731	13,029	11,544	40	סך-הכל

30 בספטמבר 2023					
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
60	-	-	-	60	ריבנויות
527	-	-	527	-	ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית
7,287	-	21	7,266	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
14,578	-	-	14,578	-	חברות ניירות-ערך
4,088	4,061	27	-	-	תאגידים
36	36	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
47	47	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
674	674	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
27,297	4,818	48	22,371	60	סך-הכל

31 בדצמבר 2023					
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
83	-	-	-	83	ריבנויות
501	-	-	501	-	ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית
7,349	-	21	7,328	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
14,119	-	-	14,119	-	חברות ניירות-ערך
3,874	3,838	36	-	-	תאגידים
41	41	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
6	6	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
505	505	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,478	4,390	57	21,948	83	סך-הכל

טבלה ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

30 בספטמבר 2024					
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	
		לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
-	-	873	-	3,232	-
6,195	14,431	3,353	-	5,879	-
12,812	2,080	-	1,327	-	-
3,810	1,970	305	885	4,356	-
-	-	-	-	-	-
166	1,836	-	3,306	3,330	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
22,983	20,317	4,531	5,518	16,797	-

30 בספטמבר 2023					
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	
		לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
-	-	1,403	-	2,174	-
326	16,430	3,667	-	8,130	-
9,490	-	-	245	558	-
7,505	-	-	274	2,500	-
-	-	-	-	-	-
784	-	-	3,606	983	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
18,105	16,430	5,070	4,125	14,345	-

(1) ביטחון מנותק - ביטחון שהעמיד הבנק בחשבון מופרד המנותק מסיכון חדלות פירעון, ואשר יש להניח שיוחזר לתאגיד הבנקאי במקרה של חדלות פירעון של הצד הנגדי.

טבלה ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (המשך)

31 בדצמבר 2023					
ביטחון שמשמש בעסקות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד לא מנותק ⁽¹⁾	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל לא מנותק ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	
-	-	843	-	2,664	-
2,630	6,302	4,704	-	6,414	-
5,577	-	-	128	-	-
1,626	1,599	792	472	4,163	-
-	-	-	-	-	-
-	869	-	4,516	2,127	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
9,833	8,770	6,339	5,116	15,368	-

(1) ביטחון מנותק - ביטחון שהעמיד הבנק בחשבון מופרד המנותק מסיכון חדלות פירעון, ואשר יש להניח שיוחזר לתאגיד הבנקאי במקרה של חדלות פירעון של הצד הנגדי.

לבנק אין חשיפות לנגזרי אשראי ליום 30 בספטמבר 2024.

[למידע נוסף בנושא סיכון צד נגדי ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023.](#)

1. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואה במטבעות השונים;
- **סיכון מטבע** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי חליפין;
- **סיכון אינפלציה** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ובאינפלציה בפועל;
- **סיכון מחירי מניות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי מניות או במדדי מניות;
- **סיכון מרווחי אשראי** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין התשואה חסרת הסיכון הרלוונטית;
- **סיכון תנודתיות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק;
- **סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים.

גורמי סיכון השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל (במגזר הצמוד והלא-צמוד) ושל הדולר, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר ומרווחים בין עקומי הריבית השונים.

להרחבה על סיכונים שוק, ריבית והשקעה ואופן ניהולם ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

1.1. סיכון שוק בתיק למסחר

סיכונים שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור עצמו. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על אומדן סיכון במונחי VaR ועל רגישות השווי הכלכלי לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון.

טבלה ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ממוצע	ליום	ממוצע	ליום
בשנת 2023	31 בדצמבר	בשנת 2024 עד	30 בספטמבר
		ה-30 בספטמבר	2024
		במיליוני ש"ח	
45	33	51	44

סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

טבלה ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2023		30 בספטמבר 2024		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
111	(131)	62	(191)	דולר ארצות-הברית
2	(2)	10	27	אירו
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(899)	879	* (890)	*738	מדד המחירים לצרכן

* ליום 30 בספטמבר 2024 נכללה בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד כמפורט להלן.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. נציין כי לשינויי שערי חליפין גם השפעה מסוימת על סך נכסי הסיכון ובהתאם על יחסי ההון. עוד יצוין כי לשינוי בשערי חליפין השפעה על ערכם של פריטים לא-כספיים (כדוגמת, ניירות-ערך) הנקובים במטבע-חוץ, שלא הובאו בחשבון בניית הרגישות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי. ליום 30 בספטמבר 2024 נכללה בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד בהתאם למסלול הצפוי תחת התרחיש האמור.

טבלה ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית

הבנק נדרש לשמור הון בגין נכסי סיכון שוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניית בתיק למסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
נכסי סיכון במיליוני ש"ח			
			מוצרים ישירים
3,137	4,162	3,551	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
-	-	-	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
375	238	225	סיכון שער חליפין
-	-	-	סיכון סחורות
			אופציות
-	-	-	הגישה הפשוטה
733	349	599	גישת דלתה-פלוס
-	-	-	גישת התרחישים
-	-	-	איגוח
4,245	4,749	4,375	סך-הכל

2.1. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - תקופה, בסיס ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. בבנק קיימות מגבלות הן על רגישות הערך הכלכלי והן על רגישות ההכנסה וההון לתרחישי שינוי בעקומי התשואות השקליים והמדדיים ובעקומי התשואות במטבעות אחרים (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו וחברות בנות בעלות חשיפה משמעותית מבחינת הקבוצה ככל שישנן).

בטבלת רגישות הערך הכלכלי מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מהחישוב בטבלאות שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בריבית היוון המשקפת גם את רמת הסיכון של הצד הנגדי למכשיר הפיננסי. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל, הבנק מיישם תרחישי זעזוע וקיצון היפותטיים לשינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים המשמשים את הבנק. תרחישי הזעזוע והקיצון מחושבים בהתאם לכללים שנקבעו בדרישות הדיווח. התרחישים הנדרשים הינם תרחישים מקבילים בעקומי הריבית, התללה (ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך), השטחה (עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך), וכן תרחישים של עליית ריבית בטווח הקצר וירידת ריבית בטווח הקצר. התרחישים יושמו באופן אחיד על כל המטבעות הנכללים בדיווח לציבור.

טבלה ו-4: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2023					ליום 30 בספטמבר 2024					
שקל לא-צמוד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - אחר	מטבע-חוץ - מטבע-חוץ - סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - אחר	מטבע-חוץ - מטבע-חוץ - סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל צמוד	
במיליוני ש"ח										
479,642	66,492	101,658	18,027	665,819	497,642	458,619	63,349	96,773	16,136	634,877
נכסים פיננסיים**										
סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים										
841,811	17,167	805,809	457,074	2,121,861	841,811	662,161	17,920	683,691	162,671	1,526,443
התחייבויות פיננסיות**										
סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים										
423,057	25,275	152,565	19,148	620,045	423,057	410,223	25,805	141,370	16,733	594,131
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים										
11,219	36,583	(864)	(489)	46,449	11,219	8,485	34,703	(1,265)	(185)	41,738
השפעת התחייבויות לזכויות עובדים										
-	(4,092)	-	-	(4,092)	-	-	(3,896)	-	-	(3,896)
השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה										
14,259	-	3,167	809	18,235	14,259	12,336	-	3,019	702	16,057
שווי הוגן נטו מותאם*										
25,478	32,491	2,303	320	60,592	25,478	20,821	30,807	1,754	517	53,899
מזה: תיק בנקאי										
25,950	31,578	2,517	188	60,233	25,950	21,285	30,040	2,069	528	53,922
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיוור										
208	(135)	-	-	73	208	190	(110)	-	-	80
מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ובניכוי התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

** למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

טבלה ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

		ליום 31 בדצמבר 2023					ליום 30 בספטמבר 2024				
		שקל לא-צמוד	שקל למדד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	שקל לא-צמוד	שקל למדד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר
במיליוני ש"ח											
שינויים מקבילים											
עלייה במקביל של 1%	(470)	(1,212)	(117)	4	(1,795)	76	(1,028)	(196)	43	(1,105)	
מזה: תיק בנקאי	(464)	(1,194)	(115)	5	(1,768)	39	(991)	(200)	46	(1,106)	
מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	2,304	-	490	161	2,955	2,412	-	485	158	3,055	
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	35	116	-	-	151	27	109	-	-	136	
ירידה במקביל של 1%	658	1,325	110	(4)	2,089	(140)	1,100	201	(56)	1,105	
מזה: תיק בנקאי	668	1,307	107	(5)	2,077	(94)	1,061	204	(59)	1,112	
מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	(2,435)	-	(519)	(169)	(3,123)	(2,549)	-	(513)	(168)	(3,230)	
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	(59)	(157)	-	-	(216)	(46)	(149)	-	-	(195)	
שינויים לא מקבילים											
התללה ⁽¹⁾	(587)	(259)	(75)	41	(880)	(525)	(180)	(40)	33	(712)	
מזה: תיק בנקאי	(616)	(261)	(78)	40	(915)	(534)	(174)	(37)	32	(713)	
השטחה ⁽²⁾	508	28	28	(38)	526	563	(29)	(27)	(32)	475	
מזה: תיק בנקאי	537	34	31	(37)	565	559	(27)	(32)	(31)	469	
עליית ריבית בטווח הקצר	231	(497)	(47)	(33)	(346)	576	(465)	(138)	(10)	(37)	
מזה: תיק בנקאי	256	(484)	(44)	(32)	(304)	552	(448)	(144)	(8)	(48)	
ירידת ריבית בטווח הקצר	(240)	517	43	36	356	(616)	468	141	1	(6)	
מזה: תיק בנקאי	(265)	504	40	35	314	(644)	450	146	(1)	(49)	

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ובניכוי התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

טבלה ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

		ליום 30 בספטמבר 2024			ליום 31 בדצמבר 2023		
		שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד מטבע-חוץ	שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד מטבע-חוץ	שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד מטבע-חוץ
במיליוני ש"ח							
שינויים במקביל							
עלייה במקביל של 1%	(807)	(1,207)	(215)	(329)	(1,088)	(177)	
ירידה במקביל של 1%	945	1,327	215	461	1,193	177	

הפער בין רגישות השווי הכלכלי לרגישות השווי ההוגן ליום 30 בספטמבר 2024 נובע בעיקרו משימוש בעקומי היוון שונים כמתואר לעיל שהשפעתם נאמדת בכ-0.3 מיליארד ש"ח במגזר הלא-צמוד. הרגישות במגזר הלא-צמוד עלתה מתחילת שנת 2024 בעיקר בגלל רכישת אגרות-חוב ממשלתיות והארכת המח"ם של תיק אגרות-החוב. רגישות השווי ההוגן ורגישות הערך הכלכלי לעיל כוללות השפעת מודלים התנהגותיים לפריסת יתרות העו"ש ולפירעונות מוקדמים בתיק המשכנתאות, שהשפעתם על רגישות השווי ההוגן מפורטת בטבלת רגישות השווי ההוגן לעיל. הבנק לא מפעיל מודל התנהגותי לתכניות חיסכון מאחר שנבחנו השפעות ההפקדות השוטפות והמשיכות המוקדמות בתכניות חיסכון ונמצא כי השפעתן נטו קטנה.

טבלה ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 30 בספטמבר 2024				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
133	82	51	149	19	130	עלייה במקביל של 1%
122	71	51	174	44	130	מזה: תיק בנקאי
(1,021)	(104)	(917)	(861)	(42)	(819)	ירידה במקביל של 1%
(999)	(82)	(917)	(875)	(56)	(819)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות נושאי ריבית במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. לפירוט השפעת שינוי הריבית על השווי ההוגן, הערך הכלכלי והכנסות הבנק ראה [בטבלאות לעיל](#). הבנק עוקב אחר התפתחות האשראי והפיקדונות ואחר השינויים ברגישויות הערך וההכנסה בתרחישים השונים ופועל ככל שגדרש.

טבלה ו-8: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
(723)	(889)	עלייה במקביל של 1%
704	873	ירידה במקביל של 1%

טבלה ו-9: חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

31 בדצמבר 2023			30 בספטמבר 2024							30 בספטמבר 2024				
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 3 שנה	מעל 3 חודשים	מעל 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
סכומים מדווחים														
1.17	4.57%	**634,879	1.18	4.79%	665,826	7,464	1,795	12,226	30,942	55,134	71,138	37,024	50,740	399,363
0.60		**1,526,443	0.50		2,121,861	-	378	1,153	49,275	67,604	179,159	497,478	914,746	412,068
0.94	4.06%	**578,076	0.88	4.63%	601,814	1	-	2,904	27,880	26,103	50,659	112,649	49,728	331,890
0.62		**1,529,347	0.51		2,125,281	423	680	1,947	58,817	71,900	171,776	450,917	929,831	438,990
		**53,899	-		60,592	7,040	1,493	8,528	(6,480)	24,735	27,862	(29,064)	(14,073)	40,551
פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית														
א. לפי מהות הפעילות:														
*2.28		**53,922	*3.32		60,233	7,041	1,309	8,302	(4,140)	25,491	17,776	(49,000)	2,146	51,308
*4.35		** (23)	*7.50		359	(1)	184	226	(2,340)	(756)	10,086	19,936	(16,219)	(10,757)
ב. לפי בסיסי הצמדה:														
*(0.45)		20,819	*2.45		25,478	6,268	860	6,217	(6,586)	9,036	10,022	(56,803)	(9,765)	66,229
*3.34		30,807	*3.69		32,491	(311)	671	2,338	2,025	7,511	14,315	4,469	1,668	(195)
*17.31		2,273	*7.34		2,623	1,083	(38)	(27)	(1,919)	8,188	3,525	23,270	(5,976)	(25,483)
ג. השפעות על החשיפה לשינויים בריבית:														
8.46	2.43%	(3,896)	8.25	2.95%	(4,092)	(423)	(263)	(897)	(988)	(528)	(632)	(274)	(87)	-
3.30	4.58%	16,057	3.17	5.27%	18,235	-	-	-	(21,021)	(18,563)	(20,681)	(17,336)	-	95,836
0.23	(0.04%)	80	0.33	(0.02%)	73	-	(377)	(785)	172	41	514	362	96	50

* ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

** סווג מחדש.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים, ולאחר השפעת פריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל.

(2) סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסר לכל מבקש.
- בטבלה זו, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי (למעט פריטים לא-כספיים) ושל סכומים אחרים לקבל ולשלם ולאחר השפעת ההתחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה כמוסבר בהערה ג' להלן, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
  - הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנובעים מפיקדונות לפי דרישה חושב בהתאם להנחות לגבי תקופות לפירעון המשמעות את הבנק לניהול סיכוני ריבית.
  - שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים.
  - משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

3.1. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינן נושאות סיכון השקעה ולכן אינן נכללות במדידת סיכון ההשקעה בבנק.

ז. סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק, נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, מבלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ומבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, הבנק אינו רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2024		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
174,761	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
19,298	279,487	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,821	76,414	פיקדונות יציבים
12,779	113,132	פיקדונות פחות יציבים
2,698	89,941	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
106,614	173,269	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
3,728	14,908	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידיים בנקאיים קואופרטיביים
102,866	158,341	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
20	20	חובות לא מובטחים
3,509	5,882	מימון סיטונאי מובטח
22,470	146,499	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,174	34,043	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
12,296	112,456	קווי אשראי ונזילות
17,996	17,996	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,148	76,015	מחויבויות מימון מותנות אחרות
172,035	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
763	3,957	הלואאות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
31,219	45,688	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,340	13,550	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
39,322	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
174,761		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
132,713		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
132%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 65.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס יוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
167,006	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
17,832	265,219	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,659	73,178	פיקדונות יציבים
11,488	102,556	פיקדונות פחות יציבים
2,685	89,485	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
107,379	161,085	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
758	3,033	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידיים בנקאיים קואופרטיביים
106,173	157,604	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
448	448	חובות לא מובטחים
2,809	4,605	מימון סיטונאי מובטח
22,544	133,222	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,695	31,313	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
11,849	101,909	קווי אשראי ונזילות
14,279	14,279	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,921	75,581	מחויבויות מימון מותנות אחרות
166,764	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
-	976	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
24,224	37,563	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
8,286	13,842	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
32,510	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
167,006		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
134,254		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
124%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 62.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס יוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2023		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
175,662	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
18,176	270,533	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,624	72,474	פיקדונות יציבים
11,723	103,772	פיקדונות פחות יציבים
2,829	94,287	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
110,216	167,772	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
779	3,116	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידיים בנקאיים קואופרטיביים
108,607	163,826	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
830	830	חובות לא מובטחים
2,800	5,323	מימון סיטונאי מובטח
25,468	137,050	דרישות נזילות נוספות, מזה:
13,804	35,144	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
11,664	101,906	קווי אשראי ונזילות
15,788	15,788	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,951	75,265	מחויבויות מימון מותנות אחרות
174,399	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
181	3,260	הלואאות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
26,587	42,519	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,024	16,744	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
37,792	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
175,662		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
136,607		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
129%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 64.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס יוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

יחס כיסוי הנזילות הממוצע במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024 (ממוצע תצפיות יומיות ברבעון) עמד על 132% במאוחד ועל 131% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. היחס הממוצע של הרבעון השלישי של שנת 2024 ירד מעט לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון השני של שנת 2024 בעקבות גידול באשראי. הבנק עוקב אחרי ההתפתחויות בשווקים ושומר על רמות נזילות נאותות בשקלים ובמטבע-חוץ. עיקר הנכסים הנזילים של הבנק הינם אגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל בשקלים ובמטבע-חוץ, אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית במטבע-חוץ והפקדות בבנקים מרכזיים (בבנק ישראל ובפדרל ריזרב). הבנק מנהל את יחס כיסוי הנזילות, ובהתאם את הנכסים הנזילים, בהפרדה בין היחס הכולל לבין היחס במטבע-חוץ בלבד. לפירוט הנכסים הנזילים לפי רמות ראה [טבלה להלן](#). דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במאוחד.

מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים בישראל, בעלי סיכון נזילות נמוך ביחס למקורות אחרים. בנוסף, הבנק מתממן באמצעות הנפקות, פיקדונות מחברות עסקיות ופיננסיות ועוד. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, פיקדונות ריפוי, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוטחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא. הבנק אינו מסתמך על מימון משוק ההון כמקור מימון עיקרי.

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ליום 30 בספטמבר 2024				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח/באחוזים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
70,418	70,418	-	-	-
70,418	70,418	-	-	-
-	-	-	-	-
251,957	14,263	27,204	231,855	-
91,727	5,470	5,550	85,247	-
160,230	8,793	21,654	146,608	-
75,805	6,017	12,624	229,007	-
5,910	-	-	11,820	-
69,895	6,017	12,624	217,187	-
-	-	-	-	-
38,196	29,679	11,531	45,635	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
38,196	29,679	11,531	47,306	-
436,376	120,377	51,360	506,497	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
9,694	80,055	3,838	125,218	-
-	-	-	-	-
300,936	281,187	48,420	96,381	-
649	-	-	6,491	-
14,074	11,084	3,003	9,924	-
173,081	134,978	41,246	76,019	-
10,161	1,416	7,303	11,178	-
107,508	129,823	3,633	3,438	-
21,910	31,885	1,194	1,175	-
5,624	5,303	538	510	-
-	-	-	-	-
28,679	9,099	122	23,046	-
-	-	-	-	-
432	508	-	-	-
8,220	6,549	-	-	-
290	290	-	-	-
19,737	9,099	122	15,699	-
9,132	197,370	-	-	-
348,442	-	-	-	-
125%	-	-	-	-
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח/באחוזים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
63,949	63,949	-	-	-
הון:				
63,949	63,949	-	-	-
הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון אחרים				
241,275	13,559	30,553	217,585	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:				
88,381	4,952	7,094	80,726	-
פיקדונות יציבים				
152,894	8,607	23,459	136,859	-
פיקדונות פחות יציבים				
69,983	5,795	13,382	201,742	-
מימון סיטונאי:				
-	-	-	-	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים				
69,983	5,795	13,382	201,742	-
מימון סיטונאי אחר				
-	-	-	-	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
37,447	31,262	6,778	46,561	-
התחייבויות אחרות:				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
37,447	31,262	6,778	49,183	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל		(2,622)		
412,654	114,565	50,713	465,888	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
8,162	69,323	7,522	120,508	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
-	-	-	-	-
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
282,492	268,624	44,705	80,540	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:				
-	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות				
-	-	-	-	-
על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
-	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות				
-	-	-	-	-
על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות				
11,186	8,384	3,068	8,448	-
למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות				
-	-	-	-	-
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן,				
162,580	129,703	38,359	68,145	-
הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות				
12,386	4,597	7,429	11,368	-
לריבוניות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:				
102,749	124,506	3,259	3,183	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
21,643	31,509	1,162	1,164	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
-	-	-	-	-
ניירות-ערך שאינם כבשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים				
5,977	6,031	19	764	-
נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה				
-	-	-	-	-
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
31,760	8,169	112	24,725	-
נכסים אחרים:				
-	-	-	-	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
-	-	-	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת				
294	346	-	-	-
קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
11,489	8,867	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
-	-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב				
280	280	-	-	-
נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו				
19,697	8,169	112	15,232	-
אחרים				
8,473	186,259	-	-	-
פריטים חוץ-מאזניים				
330,887	-	-	-	-
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				
125%	-	-	-	-

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח/באחוזים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
66,302	66,302	-	-	-
הון:				
66,302	66,302	-	-	-
הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון אחרים				
245,391	13,435	30,080	222,675	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:				
90,141	5,098	6,866	82,653	-
פיקדונות יציבים				
155,250	8,337	23,214	140,022	-
פיקדונות פחות יציבים				
72,047	4,185	15,671	221,966	-
מימון סיטונאי:				
-	-	-	-	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים				
72,047	4,185	15,671	221,966	-
מימון סיטונאי אחר				
-	-	-	-	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
34,673	27,971	8,019	33,459	-
התחייבויות אחרות:				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
34,673	27,971	8,019	34,908	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל				
418,413	111,893	53,770	478,100	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
7,117	75,150	9,858	116,658	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
-	-	-	-	-
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
283,246	267,665	46,586	85,291	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:				
407	-	-	4,069	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות				
11,376	8,688	2,671	9,015	-
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבוניות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:				
162,573	127,845	40,449	68,961	-
11,729	3,999	7,444	10,816	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
103,255	125,146	3,263	3,220	-
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:				
21,848	31,804	1,165	1,186	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
5,635	5,986	203	26	-
ניירות-ערך שאינם כבשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה				
-	-	-	-	-
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
28,228	8,498	116	23,286	-
נכסים אחרים:				
-	-	-	-	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
94	-	111	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
9,567	-	8,117	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
356	-	356	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו				
18,211	8,498	116	14,702	-
אחרים				
8,977	-	195,628	-	-
פריטים חוץ-מאזניים				
327,568	-	-	-	-
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				
128%	-	-	-	-

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, LCR לפי ניהול בנקאי תקין 221, מודל פנימי LCR ל-30 יום ומודלים לטווחים הקצרים והארוכים יותר, מודל NSFR (יחס מימון יציב). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 30 בספטמבר 2024 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר רזרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים של ממשלות וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 177.6 מיליארד ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

טבלה ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2024	יתרה ליום 30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
172,296	174,732	נכסי רמה 1
2,464	2,848	נכסי רמה 2א
1	11	נכסי רמה 2ב
174,761	177,591	סך-הכל HQLA
במיליוני ש"ח		
165,231	163,310	נכסי רמה 1
1,689	1,582	נכסי רמה 2א
86	-	נכסי רמה 2ב
167,006	164,892	סך-הכל HQLA
במיליוני ש"ח		
173,046	183,854	נכסי רמה 1
2,616	2,522	נכסי רמה 2א
-	-	נכסי רמה 2ב
175,662	186,376	סך-הכל HQLA

ח. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים ועוד.

מפרוץ מלחמת חרבות ברזל, אשר החלה ביום ה-7 באוקטובר 2023, נקט הבנק בשורה של תהליכים ואמצעים להמשך פעילות מיטבי בנסיבות שנוצרו, ובכללם הפעלת תכניות המשכיות העסקית של הבנק כבר ביומה הראשון של המלחמה. הצעדים כללו, בין היתר, כינוס של צוותי חירום, העברת עובדי המטה לעבודה מרחוק בהתאם לצורך, סגירת סניפים בודדים באזורי הלחימה תוך הסטת לקוחות ועובדים לפעילות מרחוק ומתקנים אחרים של הבנק, ביצוע התאמות בפעילות סניפים אחרים, הפעלת סניפים ניידים ומתן הנחיות שוטפות לחיזוק מוכנות, ללא פגיעה מהותית בפעילות. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו, מכנס את צוותי החירום לפי הצורך, וכן נערך לתרחישים נוספים של הסלמת המלחמה. נכון למועד הדוח השפעת המלחמה על הפעילות התפעולית של הבנק אינה משמעותית.

ככלל, הסיכונים התפעוליים שקשורים למלחמה והשלכותיהם נבחנים ומנותחים באופן שוטף. בהתאם, נשקלים ומיושמים בקורות ואמצעים למזעור הסיכונים. הביטוי סיכון אבטחת מידע וסייבר, נציין כי במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, עד כה ללא פגיעה בפעילותו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

במהלך חודש יולי ארעה תקלה עולמית בעדכון תכנה של חברת CrowdStrike, במסגרתה הושפעו גם מחשבים בבנק. הבנק טיפל בתקלה, ללא השפעה מהותית על השירות ללקוחות.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ובכלל זה סיכונים טכנולוגיים ומידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

ט. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקים בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר (בהתאמה). כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים. בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

כתבי השיפוי והחסינות הוארכו מפעם לפעם וסכומם התעדכן. כתבי השיפוי והחסינות הוארכו עד ל-30 בנובמבר 2024. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנילוים לתרחיש זה.

מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציאות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציאות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה.

למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).
לגבי הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א ראה [ביאור 1.10 בדוחות הכספיים](#).

י. סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, תביעות משפטיות, פסקי דין, חוסר יכולת לאכוף חוזים, וכן חשיפה לקנסות או צעדי אכיפה מפעילות פיקוחית והסדרים פרטניים שעלולים לשבש או להשפיע באופן שלילי על פעילות קבוצת הבנק. הקבוצה נעזרת בייעוץ משפטי פנימי וחיצוני, לצורך התמודדות עם הסיכון. למידע נוסף בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).
למידע נוסף בנושא סיכון משפטי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

יא. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים, כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. הסיכון, אשר בדרך כלל מתלווה לפעילויות אחרות וסיכונים אחרים, יכול להתממש במגוון דרכים כגון עזיבת לקוחות, רגולציות חדשות ועוד.
למידע נוסף בנושא סיכון מוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

יב. סיכון רגולציה

סיכון רגולציה מתייחס להוראות רגולטוריות שטרם נכנסו לתוקף, ובא לידי ביטוי בשני היבטים עיקריים:

- אי הערכות ליישום הוראה או הערכות חלקית ליישום של הוראה רגולטורית מחייבת.
- הכבדת הנטל הרגולטורי, באופן העלול להביא לפגיעה ביכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו, לממש ולמקסם את יעדיו העסקיים, להציע ולספק שירותים בנקאיים מסוימים ו/או להצריך היערכות ליישום מורכב ומתמשך, ולביצוע השקעות טכנולוגיות ואחרות עתירות משאבים, הכרוכות בעלות ניכרת.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).
למידע נוסף בנושא סיכון רגולציה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

יג. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעויות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולועדות הרלוונטיים. לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).
למידע נוסף בנושא סיכון כלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

יד. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון לשינוי מהותי, עכשווי ו/או עתידי, לרווחים, להון, למוניטין, למעמד ו/או לאספקטים מהותיים אחרים, כתוצאה משילוב של אחד או יותר מהגורמים הבאים - שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, אסטרטגיה ומטרות אסטרטגיות שאינן תואמות את הארגון וסביבת פעילותו, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה, היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים וגורמים נוספים היוצרים את הסיכון. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת (או היעדר התאמת) המטרות האסטרטגיות של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג מטרות אלו, הקצאת המשאבים ואיכות היישום. ככזה, הסיכון הוא מידע צופה פני עתיד.
למידע נוסף בנושא סיכון אסטרטגי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

טו. סיכון סביבתי

על בסיס הגדרות ארגון ה-NGFS (Network for Greening the Financial System) ובהתאמה הגדרות הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, סיכונים סביבתיים מתייחסים לסיכונים, המתעוררים כתוצאה מחשיפה של מוסד פיננסי ו/או הסקטור הפיננסי לפעילויות, שיש להן פוטנציאל לגרום להגרעה סביבתית, כמו זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות ואובדן מערכות אקולוגיות, או להיות מושפעות ממנה. משבר האקלים תופס מקום הולך וגובר בסדר היום העולמי. שינוי האקלים מייצר השפעות מזיקות וסיכונים, המכונים סיכונים אקלים. הגם שיש קשר וחפיפה מסוימים בין סיכונים אקלים לסיכונים סביבה בהגדרתם ה'מסורתית' לעיל, הם אינם זהים. על פי ארגון ה-NGFS ובהתאמה הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, סיכונים אקלים למוסד פיננסי הם סיכונים המתעוררים עקב חשיפתו לסיכונים הנגרמים על-ידי שינוי האקלים או הקשורים אליו:

- סיכונים פיזיים (Physical Risks) - סיכונים כתוצאה מאירועי אקלים אקוטיים (אירועי קיצון) כמו הצפות, סערות, גלי חום/קור, שריפות ענק ו/או מתהליכים כרוניים, המתפתחים בהדרגה, כמו עלייה בטמפרטורות, קיטון במשקעים/מידבור, עלייה בגובה פני הים ואחרים.
  - סיכונים מעבר (Transition Risks) - סיכונים המתעוררים אגב שיבושים הנגרמים בתהליך הטרנספורמציה וההתאמה של הכלכלה העולמית, המתחייב, על-פי הקונצנזוס המדעי והסכמי ועידת פריז מ-2016, על מנת להיאבק במקור לשינוי האקלים - מכלכלה המבוססת על פעילויות עתירות פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים לכלכלה דלת/מאופסת פליטות. הגורמים המניעים את התהליך הם שינויים ברגולציה, חקיקה ומדיניות ממשלתית, שינויים טכנולוגיים, שינויי שוק ושינויים בהעדפות צרכנים, שינויים בתחום הליטיגציה ועוד.
- סיכונים אקלים עלולים להתרגם לסיכונים פיננסיים ה'מסורתיים' השונים שיש לבנק בפעילותו השוטפת, כמו סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון נזילות ואחרים וזאת דרך מגוון 'ערוצי תמסורת' מיקרו-ומקרו-כלכליים, שעלולים להשפיע לרעה על החוסן הפיננסי של עסקים, משקי בית ועל הכלכלה בכלל, וכן לסיכונים אחרים לבנק, כמו סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי ועוד. תחום סיכון האקלים נחשב כתחום מתפתח ומורכב, המגלם, בין השאר, סיכון סיסטמי רחב היקף (גלובלי), חסר תקדים, בעל טווח ההתממשות ארוך בהרבה מטווח התכנון העסקי שבו בנקים מורגלים וכזה המאופייין בחוסר ודאות מהותי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 345 בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים", תיכנס לתוקפה ביוני 2026. הבנק פועל ליישום ההוראה על-פי מתווה תכנית עבודה, המתייחס באופן פרטני להיבטי סיכון אקלים ביחס לסיכונים ה'מסורתיים' אליהם חשוף הבנק בפעילותו ולשאר הנדבכים בהוראה וזאת באמצעות צוותי עבודה חוצי ארגון.

למדדים עיקריים ואסטרטגיים בתחום הסביבה והאקלים ראה [פרק מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי וסיכון אקלים ואופן ניהולם ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#) וכן את הדיווח של הבנק לשנת 2023 על-פי תקן ה-TCFD במסגרת דוח ESG לשנת 2023.

טז. סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי.

ב-21 באוגוסט 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 369 בנושא ניהול סיכונים מודלים המסדיר את ההיבטים העיקריים בניהול אפקטיבי של סיכון מודל. הבנק מיישם את ההתאמות הנדרשות למסגרת הנוכחית בהתאם להוראה.

למידע נוסף בנושא סיכון מודל ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).